

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
Pe jumătate an 14—
Pe 3 luni . . . 7—
Pe o lună . . . 2-40

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40— franci

Telefon
Pentru oraș și interurban
Nr. 760.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Zrinyi N-rul 11A.

—
INSERTIUNILE
se primesc la administra-
ția.

—
Mulțămite publice și loc
deschis co. t. și șirul 20 fl.

—
Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

Spre orientare.

Mai mulți membri ai comitetului nostru național, întrunindu-se zilele aceste aici în Arad, au ținut să ne dea următoarele informații spre orientarea publicului românesc:

1. Pentru fixarea unui program de muncă în fața însemnatelor momente politice ce se anunță în viitorul apropiat și pentru stabilirea mijloacelor de luminare a poporului românesc, comitetul nostru național se va întruni în conferință, nu mai târziu decât prin 10—15 Iulie n.

2. Comitetul nostru național va organiza în timpul cel mai potrivit o serie de adunări publice prin toate ținuturile românești din Ungaria și Transilvania, și în interesul intensei acțiuni de propagandă ce contemplă va mobiliza toate forțele ce are la îndemână, nesocotind, ca și în trecut, orice jertfe în marginile activităților noastre ale tuturor.

3. Vom da, cu toții dovada elementară a credinței noastre către steagul partidului nostru, dacă, amintindu-ne în orice clipă, că comitetul nostru național poate să fie în situație să hotărască atitudinea neamului românesc din Ungaria și Transilvania în conformitate cu interesele totdeauna bine cunoscute ale politicii românești, — vom aștepta cu conștiința împăcată cuvântul de îndrumare al comitetului, fără de care acțiunile noastre, nu numai că pot să rățească tinta cuprinsă a luptei noastre, dar pot chiar să primejduiască prestigiul întregului popor românesc, în momente când acest popor trebuie să dea suprema dovadă a greutății lui

politice, precum și a energiei cu care poate să intervină când interesele lui de afirmare politică reclamă aceasta.

4. Situația politică a țării noastre ne impune azi o deplină încredere în forțele noastre și o perfectă solidaritate în fața evenimentelor. Munca cinstită de luminare a poporului, își găsește, firește, atâtea mijloace cinstitute, cari nu împiedică pe nimeni să facă totul în marginile inițiativei restrânse a intelectualilor de bună credință și luminați, fie ei de ori unde. Comitetul nu poate să salute decât cu bucurie, în activitatea lor, pe toți ceice muncesc în cadrele programului nostru național și pregătesc astfel terenul pentru acțiunile generale, cari revin totdeauna inițiativei comitetului. Cu atât mai mare e răspunderea fiecărui membru credincios și cinstit al partidului nostru național, să abată din vreme curentele dușmănoase cauzei poporului cari se anunță de obicei prea stridente decât ca să nu poată fi recunoscute.

Un caraghios.

Există o categorie de oameni, foarte inofensivi când li-se dă imediat peste degete și destul de primejdioși când sunt lăsați să-și facă mendrele, cari vor să joace cu orice preț un rol în politică. Ambițiunea lor, un fel de ambițiune copilărească, este inofensivă atâta timp cât ei se mărginesc să se bucure de onoruri deșarte și de o putere iluzorie. Tocmai de aceasta ei rămân caraghioși dacă nu li-se dă posibilitatea să câștige o putere reală, dacă

disprețul sau mai bine zis ironia publică le paralizază mișcările, dacă li-se dă o lecție și sunt puși la locul lor.

Un asemenea om este d. Dimitrie Birăuț. D-sa vrea cu tot chipul să devină conducător al națiunii românești din Ungaria. Pentruca să poată ajunge cel puțin la un început de asemenea carieră politică — visul d-sale — d. Birăuț a făcut de toate. Părăsind munca cinstită, dar puțin mulțumitoare ambițiunii d-sale, de tipograf d. Birăuț s'a avântat la o nouă muncă la care nu se pricepe, la care nu este cătuși de puțin chemat.

Întâi Birăuț a încercat să-și satisfacă poftele ambițioase alipindu-se către partidul național. Dispoziția dintre calitățile d-sale și munca grea de conducător național era însă așa de mare încât eroul nostru a trebuit să se convingă în curând că nu poate să stea alături de bărbați de ai noștri cari au un alt trecut, altă pregătire și alte merite. Totuși d. Birăuț a fost „candidat național” și a avut pretențiunea să reprezinte interesele românești în camera din Budapesta...

Priviți-l apoi pe d. Birăuț ca director și proprietar de gazetă „românească, națională”. Este nesfârșit și foarte întortochiat lanțul de peripeții prin care a trecut această tristă figură a vieții noastre. Cine nu-și aduce aminte de „combinațiunile” d-lui Birăuț cu Burdea și cu guvernul unguresc căruia îi vânduse gazeta sa. Acum de curând, după ce pierduse cu desăvârșire încrederea partidului național d. Birăuț a avut curajul să scoată de sub tipar un nou ziar: „Foaia Poporului Român”, un fel de fițuică redactată de gazetari de contrabandă.

In Nirvana.

De I. L. Caragiale.

Sunt peste douăzeci de ani de-atunci. Locuim într-o casă unde trăsesse în gazdă un actor, vara director de teatru în provincie. Stagionea migrării actorilor se sfârșise: era o noapme, și aceste păsări călătorești se întorceau la cuiburile lor.

Văzându-mă că citeam într'una, actorul îmi zise cu un fel de mândrie:

„Mi place să te ocupi cu literatura... Am și eu un băiat în trupă care citește mult; este foarte învățat, știe nemțește, și are mare talent: face zecuzii; ne-a făcut câteva cuplete minunate. Eu crez că ți-ar face plăcere să-l cunoști.”

Și mi povesti cum găsisse într'un otel din Burgiu pe acel băiat — care slujea în curte și era grajd — culcat în fân și citind în gura mare pe Schiller.

În ieslele grajdului, la o parte, era un geantantan — biblioteca băiatului — plin cu cărți vechi.

Băiatul era foarte blând, de treabă, nu avea nici un viciu. Era străin de departe, zicea el, și nu voia să spună de unde. Se vedea bine că e copil de oameni, ajuns aci din cine știe ce împrejurare.

Actorul îi propusese să-l ia sufler cu șapte

galbeni pe lună, și băiatul primi cu bucurie. Își luase biblioteca și acum se afla în București.

Seara trebuia să vie la directorul lui — astfel puteam să-l văz.

Eram foarte curios să-l cunosc. Nu știu pentru ce, îmi închipuiam pe tânărul aventurari ca pe o ființă extraordinară, un erou, un viitor om mare.

În închipuirea mea, văzându-l în revoltă față de practica vieții comune, găseam că disprețul lui pentru disciplina socială e o dovadă cumcă omul acesta trebuie să fie scos dintr'un tipar de lux, nu din acelea din care se trag exemplarele stereotipe cu miile de duzine.

Deși în genere teoria dela care plecam eu ca să gândesc astfel — că adică un om mare trebuie în toate să fie ca neoamenii — era pripită, poate chiar deloc întemeiată, în speță însă s'a adevărit cu prisos.

Tânărul sosi.

Era o frumusețe! O figură clasică încadrată de niște plete mari negre; o frunte înaltă și senină; niște ochi mari — la aceste ferestre ale sufletului se vedea că cineva este înăuntru; un zâmbet blând și adânc melancolic. Avea aerul unui sfânt tânăr coborât dintr'o veche icoană, un copil predestinat durerii, pe chipul căruia se vedea scrisul unor chinuri viitoare.

„Mă recomand, Mihail Eminescu.”

Așa l'am cunoscut eu.

Câtă filozofie n'am depănat împreună toată noaptea aceea cu nepregetul vârstei de șapte-sprezece ani!

Ce entusiasm! Ce veselie!

Hotărât, închipuirea nu mă înșelase... Era un copil minunat.

Într'o noapte mă pusese în curentul literaturii germane, de care era încântat.

— Dacă ți place așa de mult poezia, trebuie să și scrii, i-am zis... Am aflat eu că dumneata ai și scris.

— Da, am scris.

— Atunci, — și mie mi place poezia, deși nu pot scrie, — îți bun și arată-mi și mie o poezie de dumneata.”

Eminescu s'a executat numai decât. Era o bucată dedicată unei actrițe de care el era foarte înamorat... D'abia mai știu minte. Știu atâta că era vorba de strălucirea și bogățiile unui rege asirian nenorocit de o pasiune contrariată... cam așa ceva. Poezia aceasta îmi pare că s'a și publicat prin 68 sau 69 în „Familia” din Pesta.

A doua zi ne-am întâlnit iarăși. Dar peste zi o nemulțumire intimă intervenise. Actrița fusese foarte puțin mișcată de mahnirea regelui asirian. Eminescu era de astădată tăcut și posomorât, vorbea foarte puțin și contradicția îl irita. Inzadar l-am rugat să-mi mai arate vre-o poezie sau să-mi-o cetească tot pe aceea care o cunoșteam. A plecat să se culce de vreme, și

D. Birăuț avea tipografie. Literile stăteau de geaba și le umplea praful. Atunci s'a gândit: De ce n'ași scoate o gazetă, tipografie am. Imi mai trebuie redactori și public, lucruri lesne de găsit printre românii aceștia cari nu știu să judece...

Dar și de data aceasta tot d. Birăuț este cel păcălit căci gazeta este slabă de tot și publicul românesc se ferește s'o citească.

Acum de câteva zile d. Birăuț a avansat în hierarhia politică: din director de ziar a devenit șef de partid... Fenomenală carieră, fenomenal talent politic. D. Birăuț, împreună cu o strălucită suită face „turneu” prin Bănat și desfășoară acolo steagul „democrației” române. D-sa se mai urcă la tribună, ține discursuri, critică, pune țara la cale. Ai crede că partidul d-lui Birăuț este colosal, ca... ca norocul lui Schröder...

Mărturisim că d. Birăuț începe să ne plictisească. Chiar și gluma când e nesărată sau prea groasă slăbește prin a nu mai amuza. E destul cu glumele lui Birăuț. Ar fi timpul să ne mai slăbescă, să și vadă de daraveri și să renunțe la politică.

Intr'adevăr, d. Birăuț o face lată de tot. D-sa nu se mărginește a-și măguli amorul propriu, ceea ce face mai de mult, ci a început să fie îndrăgnet. D-sa critică politica partidului național, atacă clerul, face demagogie, *induce în eroare opinia publică românească.*

Greșește d. Birăuț dacă crede că se poate juca de a politica. Ceea ce face d-sa acum sunt lucruri cari nu se iartă așa de ușor, chiar existând circumstanța atenuantă a privelistei caraghioase ce ne oferă.

Suntem nevoiți să ne ocupăm cu acest esec politic, deși suntem convinși că importanța ce i-o dăm este prea mare. Trebuie însă să lămurim opinia românească asupra d-lui Birăuț și să desmăscăm activitatea d-sale demagogică și anticlericală. Nu putem tolera ca d. Birăuț să continue a înjura biserica, să continue a cere drepturi pentru poporul de a cărui hărăzire nu se folosește decât spre a-și croia un pedestal. De aceea protestăm contra manoperilor lui Birăuț și declarăm că d-sa n'are absolut nici o autoritate de a se

adresa poporului românesc în numele ideii naționale pentru care n'a făcut decât — încercături și neajunsuri.

Dar în definitiv d. Birăuț rămâne tot numai un trist erou, un caraghios, al politicii dela noi. Acest *cameleon* politic, care a fost naționalist, socialist, iar naționalist, burdist, iar naționalist și acum în urmă iar socialist va sfârși tot acolo de unde a pornit: la vîngălac.

Noi rugăm pe fruntașii români din diferitele localități, unde și-ar mai face poate apariția d. Birăuț, să-l trimeată la plimbare și să ferească poporul, al cărui suflet trebuie să rămână curat, de influența nefastă a acestui tipograf aventurier.

„*Impăratul și Ungaria*”. Sub acest titlu ziarul „*Neues Wiener Journal*” scrie următoarele: „In cercurile curții au pricinuit mari nemulțămiri interviurile și comunicatele oficiale apărute în ziare, în cari se accentuiază aprobarea definitivă din partea monarhului a tuturor măsurilor guvernului și a contelui Ștefan Tisza. Cercurile curții domitoare consideră faptul acesta ca o manevră politică nepermisă, că monarhul dorește restabilirea stărilor politice normale din Ungaria. Derința aceasta și-a exprimat-o monarhul atât cu prilejul audienței lui Tisza, cât și cu cea a lui Lukács...”

Ajurnarea camerelor. In cercurile parlamentare bine informate se dă cu socoteală, că în ședința de Joi a camerei deputaților se va citi rescriptul regal, prin care ambele camere vor fi ajurnate până la 17 Septembrie a. c. Motivul unei convocări așa de timpurii în 17 Sept. e alegerea noilor membri în delegațiuni. Aceștia, imediat după alegere, vor pleca la Viena, ca să iee parte la discuțiile ce vor avea loc în Octombrie cu ocazia votării bugetului comun. La toamnă va urma după aceasta o sesiune a delegațiilor la Budapesta, în care se vor debate proiectele comune pentru anul 1913. Se dă aproape ca sigur că în decursul acestei sesiuni a delegațiilor va petrece în Budapesta și M. S. regele împreună cu toată suita.

Liga votului universal. Comitetul executiv al ligei pentru votul universal a ținut Marți seara o ședință sub președinția lui *Iuliu Justh*, în care a fost completat comitetul executiv, alegându-se

câțiva vice-președinți. Liga a luat cu regret act de demisia vice-președintelui, prof. univ. *Árpád Bókay*, iar după aceasta, prof. univ. *Stefan Ápáthy* a ținut un discurs mai lung, în care a propus o rezoluțiune, ca, evenimentele din urmă întâmplate în parlament și parlamentarismul de clasă să fie condamnate de Ligă. Aceasta va sprijini opoziția în lupta ei împotriva guvernului care a dat probe de un absolutism așa de cras.

Din parlamentul austriac. Luni în 24, proiectele reformelor militare au fost cetite a doua oară în camera austriacă, cu care ocazie a fost dezbătută mai ales chestia serviciului militar de 2 ani. Ministrul apărării țării, dl *Georgi*, e împotriva serviciului de 2 ani în armată, deoarece atunci, numai cu greu ar putea fi instruite gradele inferioare. La marină va fi menținut și mai departe serviciul de până acum, fără ca să se recruteze marinari și din alte părți ale monarhiei, deoarece aceștia sunt mai deprinși cu intemperiele mării.

Raportorul minorității, deputatul *Tresler-Pavicsics* înfierează dictatura polițienească a lui Tisza, care a desonorat parlamentul unguresc. Oratorul protestează apoi împotriva concepției Maghiarilor că Croția, Slavonia și Dalmația ar fi numai niște țări secundare ale Ungariei, condamnă obiceiul greșit de a întrebuița în Croția armata pentru sprijinirea maghiarilor și declară că va vota împotriva monstruoșităților ce le conține reforma militară.

Bosnieci în contra ungarilor. Singurul rezultat al tratatelor inițiate de către ministrul comun de finanțe, Bilinski, este, că ele au potențat antipatia partidelor bosniace față de Ungaria. Partidele acestea erau deja învoite să accepte programul ministrului, numai chiar în privința construirii liniilor ferate pretind, că linia ferată Tuzla-Serajevo să fie construită peste Kladauj și Olovo. Deputații exmiși din partea partidelor respective au declarat în decursul debaterilor, că în interesul pretensiunii lor vor întrebuița *toate mijloacele parlamentare și imparlamentare* pentru ca să dovedească factorilor competenți ai monarhiei, dar mai cu seamă guvernului ungar, că în general linia aceasta ferată nu este în contra intereselor Ungariei.

Partidele din sabor leagă mari speranțe de guvernatorul Potiorek, care, afirmă ele, în primul rînd va sprijini interesele Bosniei, apoi pe cele ale statului ungar.

Sârbii sprijiniți și de musulmani vor organiza un partid unitar în contra lui Bilinski și fac mari pregătiri pentru o luptă parlamentară comună în cazul disolvării saborului.

dimineața la amiază, când m'am dus la el, l-am găsit tot dormind.

L-am sculat. Se dusese acuma supărarea, ba era chiar mai vesel ca alaltăieri. Am petrecut toată ziua rîzînd, mi-a vorbit despre India antică, despre Daci, despre Ștefan cel mare, și mi-a cântat doina.

Îi trecuse ciuda regelui asirian și acum se bucura în liniște de avuția și strălucirea lui.

Așa l-am cunoscut atuncea, așa a rămas până în cele din urmă momente bune: vesel și trist; comunicativ și ursuz; blînd și aspru; mulțumindu-se cu nimica și nemulțumit totdeauna de toate; aci de o abstenență de pustnic, aci apoi lacom de plăcerile vieții; fugind de oameni și căutându-i; nepăsător ca un bătrîn stoic și iritabil ca o față nervoasă. — Ciudată amestecătură! — fericită pentru artist, nenorocită pentru om!

Primăvara următoare a plecat cu o trupă ambulată de teatru prin Moldova. Am așteptat teamna pe Eminescu înzadar —trupa s'a reîntors fără dînsul.

Părintele lui, de fel din Botoșani, l-a regăsit pe excentricul fugar, și mai cu binele, mai cu de-asiila, l-a luat acasă și d'acolo l-a trimis la Viena.

Am văzut mai târziu: „Ideal pierdut în noaptea unei lumi ce nu mai este...” Eminescu își ținea făgăduiala: copilul creștea om mare.

Mai în urmă, l-am întîlnit tot aici pe Emi-

nescu cu un frate al lui, ofițer. Plecau amîndoi în străinătate, el la Viena, celălalt la Berlin.

Militarul era frate mai mare; tot așa de frumos, de blînd și de ciudat — o isbitoare asemănare în toate.

Acela a mers la Berlin; în câteva luni a speriat Academia militară cu talentele-i și a dat un examen care l'a făcut pe mareșalul Moltke să se intereseze foarte de aproape de soarta lui, hotărînd să-l ia pe lîngă dînsul. Ca să-și încoroneze succesul, militarul s'a dus acasă și, fără să lase măcar o vorbă, s'a impușcat.

Peste mai multă vreme, când am vorbit cu Eminescu de trista împrejurare a militarului, el mi-a răspuns rîzînd:

„Mai bine! ala era mai cuminte ca noi!”

Peste câțiva ani a venit la București tata lui Eminescu. Era un bătrîn foarte drăguț, glumeț și original. Făcuse o bună afacere și venise să-i cumpere fiului haine și ciasornic și să-i dea „din viață” o sută de galbeni, partea lui de moștenire din averea părintească.

Î-am întrebat atunci pe Eminescu dacă mama lui trăește. Mama murise, dar, după aerul posomorât cu care mi-a răspuns, am înțeles că de moartea ei se legau niște amintiri mai crude decât ca de o moarte normală, nu numai dureroase, dar și neplăcute.

Am aflat apoi că o soră a lui, care-l iubea foarte, trăia retrasă într'o mănăstire: biata față era paralizată din copilărie.

Și au fost oameni, nu de rînd, oameni de seamă, cărora le-a plăcut să facă sau să lase a se crede că nenorocirea lui Eminescu a fost cauzată de un vițiu.

Era, în adevăr, un om dezordonat, dar nici de cum vițios. În lumea asta, mulțimea celor de rînd crede că plăcerile materiale ale vieții sunt privilejiul lor exclusiv și că oamenii rari nu au voie să aibă și ei defecte.

Avea un temperament de o excesivă neegalitate, și când o pasiune îl apuca era o tortură nepomenită. Am fost de multe ori confidentul lui.

Cu desăvîrșire lipsit de manierele comune, succesul îi scăpa foarte adesea... Atunci era o sbuciumare teribilă, o încordare a simțirii, un acces de gelozie, cari lăsau să se întrevadă de-a-totul de clar felul cum acest om superior trebuia să sfârșească.

Când ostenea bine de acel cutremur, se închidea în odaia lui, dormea dus și peste două trei zile se arăta iar liniștit ca „Luceafărul lui — nemuritor și rece.”

Acum începea cu verva lui strălucită să-mi predice budismul, și să-mi cânte Nirvana, ținta supremă a lui Buda-Cakiamuni.

O așa încordare, un așa acces a avut în ultimele momente bune: acela a fost semnalul sfârșitului. După cutremur, el nu s'a mai închis în odac să se culce și să mai facă ce făcea mai înainte Luceafărul. A pornit înainte, tot închi-

Situațiunea internațională.

**Liniștea în continent.—Pacificarea Marocului.
— Președinția Statelor-Unite. — Greva mari-
narilor francezi.**

Vacanța de vară a adus o liniște binefăcătoare nu numai în politica internă dar și în cea internațională. Incercările făcute de bulgari spre a produce o mișcare generală în Balcani împotriva Turciei nu au adus rezultatul dorit de vecinii noștri. Diplomația europeană, foarte circumspectă în afacerile orientale, a găsit de cuviință să recomande din nou bulgarilor *răbdare*, și prima consecință a acestui act va fi astâmpărarea, cel puțin momentană, a bulgarilor.

Aceasta nu va să zică însă că bulgarii și celelalte neamuri din peninsula balcanică, toate dornice de o *schimbare* a situațiunii, ar avea de gând să amâne pentru un timp mai îndelungat realizarea poftelor lor aventuroase. Exemplul ce Italia l'a dat, cu atâta *elegantă*, despre forțele sale vii, despre capacitatea sa militară, este un indemn la luptă pentru toate statele tinere și cari vor să trăiască.

Tocmai de aceea credem că această liniște care a urmat după vizita în străinătate a suveranului bulgar nu este decât provizorie. Ea este un rezultat al concursului de împrejurări și poate și al sezonului politic de vară, întotdeauna mai sărac în evenimente decât celelalte și mai cu seamă cel de primăvară.

Franța își continuă opera de pacificare în Maroc. După veștile alarmante ce ne soseau din Fez și Tanger acum câteva săptămâni putem să înregistrăm acum știri favorabile politice franceze.

Generalul Lyautey, președintele republicii în Maroc, își urmărește scopul cu o energie plină de vivacitate. După ce a învins pe indigenii răsculați din Fez după o luptă foarte grea și foarte sângeroasă, generalul Lyau-

te, până ce a căzut sub loviturile vrăjmașului pe care-l purta în sânu-i încă din sânul mamei sale. Copil al unei rase nobile și bătrâne, în el se petrecea lupta decisivă între flacăra celei mai înalte vieți și germentul distrugerii finale a rasei — geniul cu nebunia.

Lupta a fost groaznică. Incercarea, drumul, cătră Nirvana a fost tot așa de dureroasă cât și de strălucită.

În capul cel mai bolnav, cea mai luminoasă inteligență — cel mai măhnit suflet în trupul cel mai trudit! Și dacă am plâns când l-au așezat prietunii și vrăjmașii, admiratorii și invidioșii, sub „teiu sfânt”, n'am plâns de moartea lui; am plâns de truda vieții, de câte suferise această iritabilă natură dela împrejurări, dela ea însăși.

Acest Eminescu a suferit de multe, a suferit și de foame. Da, dar nu s'a încovoiat niciodată: era un om dintr'o bucată și nu dintr'una care se găsește pe toate cărările.

Generații întregi or să suie cu pompă dealul care duce la Șerban-Vodă, după ce vor fi umplut cu nimicul lor o vreme, și o bucată din care să scoți un alt Eminescu nu se va mai găsi poate.

Să doarmă în pace necăjitul suflet!

Ferventul budist este acum fericit: el s'a întors în Nirvana — așa de frumos cântată, atât de mult dorită — pentru dansul prea târziu, prea de vreme pentru noi.

1889, Iunie 18.

tey a plecat cu o parte a trupelor sale ca să pacifice și restul Marocului. Liniștea a fost restabilită și la Meknes, un oraș important la sud-vest de Fez. Acum trupele franceze, *victorioase pe toată linia*, se găsesc resfirate în jurul Fezului și caută să curețe de rebeli drumurile cari unesc capitala Marocului cu principalele orașe dimprejur.

O luptă s'a dat la 17 Iunie în apropierea râului Inauen. Un locotenent francez, doi subofițeri și nouă soldați au fost uciși; sunt și câțiva răniți. Trupele franceze au respins atacul indigenilor cari au bătut în retragere și au fost apoi fugăriți.

Tot la 17 Iunie garnizoana din Sefru a învins niște triburi răsculate cari luaseră ofensiva. Indigenii bătuți de francezi s'au unit cu o altă coloană de răsculați și au atacat din nou. De astădată lupta a fost foarte înverșunată și a durat cinci ore. Francezii au făcut, în cele din urmă, un atac general cu baioneta și au repurtat o victorie strălucită. Răsculații au scăpat cu fuga.

Superioritatea armelor franceze se accentuează din zi în zi. Victoriile trupelor generalului Lyautey au fost decisive și acum nu mai poate fi vorba de un eșec al francezilor în Maroc.

Franța a dovedit din nou că n'a pierdut nimic din vechea sa *vigoare militară*. Soldații francezi din Maroc, cari nici nu formează crema armate franceze, au uimit toată lumea — chiar și pe dușmani — prin vitejiile lor. Marocul este asigurat domniei franceze, grație virtuții militare și administrative a Franței.

Cu lupta actuală pentru președinția Statelor-Unite s'a adevărit încă odată proverbul: Când doi se ceartă ai treilea câștigă. Este acum aproape sigur că nici unul din cei doi aprigi combatanți pentru președinție nu va izbuti, ci președinte al Uniunii va fi sau un al treilea candidat republican sau candidatul democrat.

Este foarte puțin probabil ca partidul republican, care are astăzi situațiunea în Statele-Unite, să lase să-i scape din mâni puterea numai de dragul d-lor Roosevelt și Taft, cari se ceartă pentru președinție. Sfârșitul acestui duel politic, foarte original și unic în felul său, va fi că republicanii, de teamă ca voturile lor să nu se împartă și să nu învingă candidatul democrat, vor sacrifica atât pe Taft cât și pe Roosevelt și vor lupta pentru un singur candidat comun, care va fi sau Hughes, sau Hadley sau Cummins, sau în fine oricare altul.

Un grav conflict dintre armatorii francezi și înscrișii maritimi a avut ca rezultat o grevă mare a înscrișilor, care a izbucnit săptămâna trecută. Greva marinarilor francezi este foarte pronunțată la Marsilia, Havre, Dunkerque, Bordeaux.

Până acum silințele pe cari și le dă guvernul francez ca să curme această grevă, foarte păgubitoare pentru interesele economice ale Franței, n'au adus nici un rezultat căci o parte a greviștilor refuză a accepta arbitrajul propus de guvernul Poincaré. La Marsilia sistemul de arbitraj al guvernului a fost primit, la Havre asemenea. Dar greviștii din Bordeaux refuză categoric de a-l primi, așa că greva continuă.

M. R. Ș.

Scrisoare din București

Elevi ai liceului din Brașov în excursie prin România. — O nouă comunicare a d-lui Iorga la Academie.

Vineri și Sâmbătă vre-o 30 elevi ai liceului nostru din Brașov au fost oaspeții capitalei românești. Sub conducerea dlor profesori dr. Iosif Blaga și dr. Ion Micula au plecat de Luni din Brașov. Au cercetat Sibiul, apoi pe valea Oltului în jos mănăstirea Cozia, Călimănești, Râmnicul, apoi peste Olt și muscele, cu trăsurile până la Curtea de Argeș, unde se găsește cea mai de seamă podoabă arhitectonică, rămasă drept amintire a dărniceii și credinței vovevoziilor, — mănăstirea Argeșului.

În București, în șederea relativ scurtă pe care și-au putut-o îngădui, au cercetat muzeul zoologic, foarte bogat înzestrat, dela șosea; apoi șoseaua și orașul.

La Academia Română, prin bunăvoința dlui Ion Bîanu, bibliotecarul, și a ajutorului de bibliotecar dl Remus Caracaș, atât sălile bibliotecilor cât și ale colecțiilor de manuscrise și documente au fost deschise excursioniștilor — și nu puțin a fost câștigul școlariilor brașoveni din ceea ce li-s'a arătat în deosebi în sălile manuscriselor și documentelor.

Întâmplător având loc în aceeași zi comunicarea dlui Nicolae Iorga în ședință publică, școlarii au așistat și aici.

Noaptea — singura noapte petrecută de altfel în București — S. S. părintele Arhimandrit Scriban i-a găzduit în localul seminarului central, al cărui director este. A doua zi, Sâmbătă, au cercetat Ateneul cu pinacoteca și expoziția oficială de pictură, parcul Carol cu expoziția Grigorescu, universitatea și muzeul de arheologie și istorie națională.

Sâmbătă (la masă) excursioniștii au fost onorați cu vizita mai multor profesori din capitală și anume dd. I. Scurtu, Marinescu, directorul gimnaziului Șincai, Tutuc și încă doi al căror nume îmi scapă. Între dansii a fost și d. Ignatie Mircea, vecinic nelipsit dela asemenea „datorii”.

Dl dr. Horea Petra-Petrescu, scriitorul nostru apreciat și colaboratorul cel mai asiduu al „Românului” a făcut parte din „caravana” dlui dr. Iosif Blaga.

Profesorii ca și școlarii au mărturisit că duc cele mai frumoase impresii atât din capitală, cât și de pe plaiurile țării.

Dl dr. Iosif Blaga, conducătorul neobosit al atâtor serii de elevi în Italia ca și în hotarele pământului românesc, poate fi mândru cu rezultatele acestei osteneii nouă.

Exemplele dlui profesor Blaga ar face să fie imitat cât mai des de profesorii școalelor românești din Ungaria.

În ședința publică de Vineri a Academiei Române, d. Nicolae Iorga a făcut o nouă și foarte interesantă comunicare. Un act găsit de dl G. Sion la Paris (la un antiquar) cuprinde unele date foarte prețioase din pagina care deslușește rolul trist al unor consulate în Principatele române.

E o plângere a lui Ioniță Sandu Sturza, domnul Moldovei, cătră Poartă, căreia îi cere totodată să ia măsuri împotriva consulatelor atotputernice, cari ocrotesc în nelegiuiri adevărați ori preținși supuși ai lor.

Majoritatea acestor supuși, cari formează obiectul protestărilor domnești, se înțelege sunt din neamul lui Israel. Chiar dacă și sunt legalmente cetățeni ai Austriei, consulul acesteia intervine pentru ei și-i ocrotește, fiindcă ține să aibă motive de a se amesteca în gospodăria vecină. De cele mai adeseori însă „supușii” ocrotiți de consulul austriac sunt evreii alungați din Galiția pentru falimente și alte isprăvi naționale. Pentru aceleași isprăvi consulii statului care i-a alungat îi ocrotește în Moldova. Interesele acestor sudiți se armonizau perfect cu acelea ale consulatelor și chiar cu interesele personale ale consulilor, care făceau adevărate afaceri cu ocrotiții lor. Fiind deci un privilegiu a fi *sudit* în Moldova, evreii năvăleau cu miile. Actul amintit dă un exemplu când Moldova a fost onorată chiar cu năvala a 20.000 evrei deodată.

Rolul acesta detestabil de ocrotitori de falși și alte specimene ale vremii, l'au avut consulatele austriac și rusec, unul inventând supuși din evrei, celălalt din greci. De altfel consulatele acestea — cele dintâi înființate în Principatele române — n'au avut altă menire decât a spionajului politic.

Prin năvala aceasta nesfârșită a sudților ruși și mai cu seamă austriaci numărul evreilor creștea în mod îngrijitor, încât chiar consulii cari se indeletniceau cu traficul sudității, se văd nevoiți să constate în rapoartele lor legitimitatea măsurilor domnești împotriva numărului prea mare al străinilor.

Îndeosebi la cucerirea proprietății se nizuiau evreii cu ajutorul sudității austriace. În afară de aceasta Moldova avea să sufere și importul atâtor moravuri rele. Între altele documentul remarcă înființarea unei fabrici de monede spaniole false de cătră supușii Austriei. Chiar și împrejurarea că „sudității” Austriei aveau simpatii mai mari pentru moneda spaniolă, trebuie să ne încredințeze că Austria n'avea alt motiv să-i revindice ca supuși decât amestecul în afacerile interne ale Moldovei. *Coresp.*

Penru cultură în Maramurăș.

Apel cătră inimile nobile, cari doresc deșteptarea poporului maramurășan.

Cu mândrie privim cu toții, către acel străvechiu cuib al românismului, din care începând cu descălecătorul și întemeietorul Moldovei au eșit mulți bărbați harnici, pentru neamul românesc.

Dar mai ales, ne îndreptăm privirile azi, și ne bucurăm atunci, când auzim, că frații noștri maramurășeni, voiesc să rumpă cu nepăsarea lor seculară, și să pun pe lucru serios, se trudesc din răputeri, ca să scoată din întunecime, pe frații și părinții lor opincari.

Și oare prin ce să poate cultiva, prin ce să poate deștepta mai cu deadinsul, dacă nu prin carte? Și Doamne puțină carte românească a intrat în Maramurăș, atât pentru cărturărime, cât și pentru norod!

Iată aceasta-i cauza primordială, a stării înapoiate a maramurășenilor, dar, mai ales norodul în ignoranță, pentru că n'o avut carte românească la îndemână, afară doar de „Visul Maicii Precistii”, „Epistolia”, „Vămile văzduhului”, „Cazania” — pe cari oamenii fiertatului Todoran dela Gherla le vindeau sătenilor cu bani scumpi.

Pentru curmarea relor acestora, despărțământul „Vișău-Iza” al Asociațiunii, a hotărât în anul acesta, ca să înființeze o bibliotecă poporală în Ieud, locul de naștere al I. P. S. Sale Mitropolitul Dr. Victor Mihalyi. Aceasta va fi cea dintâi bibliotecă poporală românească în întreg Maramurășul.

Cea dintâi dăruire de cărți poporale s'a făcut de cătră „Asociațiunea” dela Sibiu. Dar acestea cărticele sunt prea puține, pentru un început, cât de modest.

De aceea rugăm, pe toți prietini sinceri ai țărănimii, să trimeată cărți poporale, reviste, broșuri, și alte publicații, pentru înzestrarea cum să cuvîne a bibliotecii poporale din Ieud. Dăruirile, să se trimită, pe adresa: preotului-capelan Ion Bârlea, Jód, up. Dragomérfalva, (Máramáros megye.)

Toate dăruirile de cărți, se vor mulțami și prin ziare, publicându-se numele donatorului și titlul cărții dăruite.

Din Roma.

Iarăș' scandalurile din camera din Budapesta în opinia publică Italiană. — Din război: ultimele lupte din Africa și încetarea acțiunii din Marea Egee.

Roma, 23 Iunie.

(Dela corespondentul nostru). — Când au izbucnit primele scandaluri în camera ungurească, presa italiană a vestejit aspru atitudinea contelei Tisza și a majorității reacționare, cu cuvinte foarte puțin măgulitoare la adresa președintelui, și a majorității care îl aplauda și-l aproba. Încă de pe atunci, v'am trimis relații detaliate asupra celor ce se zice în Italia și în special în Roma, despre faptele petrecute în Parlamentul unguresc, și cum cititorii noștri au văzut din traduceri ce textual am dat, opinia publică italiană manifestată prin presa sa, s'a pronunțat în defavoarea contelui.

De atunci ziarele italienești au zilnic raporte asupra ședințelor parlamentului maghiar, raporte pe cari le publică așa cum le primește dela corespondenți, fără însă să le mai comenteze; căci în Italia, presa constituie cu adevărat a „patra putere” și când presa își dă opiniunea categorică asupra unei situații sau asupra unor fapte, nu mai revine asupra celor zise, din două motive: primul pentru că — cum se spune în românește — „destul este o măciucă la un car de oale” și al doilea, opinia dată de presă într'o anumite situație este aceea justă, este aceea pe care o gândește și o simte un grup politic, un partid politic, o parte a țării. Nu este în Italia presa jidovească, acea presă care schimbă opinia după cum se schimbă vântul, pentru că jidovimea italienească nici nu a pus monopol pe presă, — ca în alte părți — și nici nu este așa de schimbăcioasă, cum este jidovimea din părțile noastre, care azi injură pe unul și mâne pe altul, dacă o plătește mai mult.

Și astfel, actualmente în presa italiană, se cetesc zilnic știri din ședințele camerei ungurești, cu titluri mari, în cari ziarul respectiv își oglindește desgustul nesfârșitelor scandaluri: „Vecinicul scandal” sau „Eterna luptă a minorității” sau „Reacționismul atotputernic sau „Contele reacționar și constituția călcată în picioare” etc. din toate aceste dări de seamă, reiese clar opinia defavorabilă pe care ziaristica italiană o are despre Tisza și faptele din cameră, cu toate că nu sunt însoțite de comentarii.

În ceea ce privește opinia marelui public, ea nu este decât aceea a presei sale, și ori de câteori am vorbit cu italieni despre cele petrecute acolo, n'a fost nci unul care să nu pronunțe vorba „barbarie” sau „popor retrograd”.

Faptele cari s'au desfășurat în camera maghiară, au pus pe unguri în fața națiunii și opiniei publice italiene, într'o lumină foarte proastă, lumină care multă vreme nu se va uita.

Războiul — v'o spune telegramele — se urmează cu aceeaș soartă bună pentru Italia: biruințele trupelor italiene pe toată linia.

După rezultatele strălucite ale luptelor din Rodhos, acțiunea Italiei în Marea Egee s'a oprit, și s'a reluat acțiunea pe teritoriul african. Una după alta s'a avut vestea victoriei italienești dela Zanzur și ocuparea Misratei, în plus două atacuri arabo-turcești respinse la Lebda și la Derna.

Luptele ultime au fost crunte, arabo-turcii s'au bătut cu voinicie, dar rezultatul final a fost triumful italienilor. Din pricina luptelor crâncene,

oficiul de informații turc a răspândit știrea de înfrîngerea italienilor, dar ocuparea pozițiilor inamice, atât dela Zanzur, cât și dela Misrata, demonstrează clar victoria Italiei.

Schimbarea din nou, a acțiunii războinice a Italiei, adică abandonarea acțiunii din Marea Egee și reluarea celei din Africa, a fost până ieri neexplicabilă, dar ieri, un comunicat semi-oficial, a lămurit această schimbare.

Puterile neutre, au intervenit pe lângă Italia, să-și oprească acțiunea în Marea Egee, pentru că, imperiul otoman, reprezentând un târg universal, ori ce lovitură adusă insulelor din Arhipelag sau Asiei minore, păgubește mult mai mult pe puterile Europei decât pe Turcia, în plus că, Turcia a declarat că dacă Italia va ocupa insula Mitileme, dânsa va închide iarăș Dardanelele, ceea ce ar constitui o mare pierdere pentru comerțul european în general, și pentru statele balcanice și dunărene, în special.

Italia a cedat rugărilor puterilor, conservându-și însă libertatea absolută asupra acțiunii în Libia și chiar asupra ori cărei alte părți din imperiul otoman, în caz când armata turco-arabă din Tripolitania nu se va decide să depună armele și Poarta să recunoască supremația absolută asupra Tripolitaniiei.

După cum vedeți, Italia nu a suspendat pentru totdeauna acțiunea sa războinică în Marea Egee, ci numai a amânat-o.

I. T. Alian.

Răspuns „Foi Poporului” din Cernăuți.

Intr'un articol de fond din Nr. 25 al ziarului „Foaia Poporului”, ziarul „Românul” e atacat într'un mod neobicit în discuțiile din presa românească cinstită.

Ni se fac imputări că „Românul” combate înființarea unei episcopii gr.-cat. maghiare în Ungaria, care va cuprinde și elemente românești, pe de altă parte susține însă crearea unei episcopii rutene în Bucovina, din care vor face parte și multe sate cu o populație mixtă, compusă din Români și din Ruteni. Se afirmă că Românii din Transilvania suferă mult din cauza prepotenței elementului conservativ clerical, că țărani sunt „supti” de băncile românești și nu pot din pricina asta concura cu țărani maghiari etc. Epitetele ce ni-le aplică „Foaia Poporului” în mod gratuit, nu le băgăm în seamă. Vom răspunde pe scurt acestor afirmațiuni greșite, încheind odată pentru totdeauna o astfel de polemică înegală în privința felului de discuție.

În proiectul naționaliștilor bucovineni pentru înființarea unei episcopii rutene, se află — după cât ne aducem aminte — și o dispoziție, că în comunele mixte să fie biserici și preoți români și ruteni, iar în satele, în cari Rutenii vor avea majoritatea, minoritatea românească să aparțină unei parohii românești din apropiere, și vice-versa. În felul acesta elementul românesc ar fi salvat de influența bisericii rutene, și de aceea comparația „F. Pop.” cu episcopia gr.-cat. maghiară n'are nici un rost.

La al doilea punct răspundem că Românii din Ardeal nu cu un element conservativ, în felul cum îl înțelege „Foaia Poporului”, adică o clasă de mari proprietari; tot astfel în politica noastră n'a ieșit nici odată la iveală o tendință curat clericală, după cum li-se năzare redactorilor „Foi Poporului”. Băncile românești nu-i sug pe țărani, ci-i ajută împotriva cămătarilor străini și sprîjinesc cu bani grei instituțiile culturale ale Românilor, cum am dori să facă și cele din Bucovina. Săpienti sat.

Redacția „Românului”.

FILIALA DIN ARAD,
Bulevardul ANDRÁSSY n-ru 20.
(Palatul Fischer Eliz)
a BAZARULUI DE DANTELE din Bupapesta

va aranja

Vânzare ocazională

pentru vară.

Mătăsuri cor. 1:16; materii de dantele dela 48 fileri în sus; dantele dela 2 fileri în sus; Maideire dela 94 fileri în sus; ciorapi de muolin de mătasă dela 85 fileri în sus; resturi de dantele cu preț scăzut de 50%.

† Ion Luca Caragiale.

Cu ocazia morții marelui scriitor toate ziarele și revistele românești de pretutindeni cari au aflat această tristă veste, au apărut în doliu, conținând necrologuri numeroase, articole ocazionale, amintiri din viața lui Caragiale, etc.

Pretutindeni vestea morții lui a umplut inimile de durere, ba chiar ziarele ungurești dau amănunte interesante din viața scriitorului român, publicându-i biografia. În unele orașe românești din Ardeal, românii vor oficia parastase pentru sufletul repausatului, iar Arădanii vor aștepta la gară trenul care va aduce cu sine corpul scumpului defunct, petrecut de d-nii Delavrancea, Vlahuță și Ghelea-Dobrogeanu.

Se afirmă că statul român va acorda doamnei Caragiale o pensie viageră și că va rescumpăra manuscrisele repausatului. Ceterorilor noștri, pe cari îi vom ținea în curent cu decursul funerariilor naționale din București, li comunicăm — după o epistolă a lui Caragiale trimisă anul acesta ziarului nostru — că marele scriitor lucra în timpul din urmă la o dramă, care acum va fi probabil gata.

Ultima epistolă alui Caragiale

este cea care a trimis-o societății „Rom. Jună” din Viena cinci zile înainte de moarte:

Onor. Comitet al „României June”.

Prea stimații mei domni,

Mulțămindu-vă pentru grațioasa DV. atențiune vă alătur aci fotografia și iscălitura cerute.

Cu cele mai distinse salutări, sunt, prea-stimații mei Domni, al DV. și al onoratei Societăți plecat servitor. — Caragiale.
4/17. VI., 1912.

P. S. Rog a mi-se trimite, la apariția „Albumului”, un exemplar cu Nachname, pe adresa:

Schöneberg bei Berlin, Innsbruckerstr. 1.

Matei Ion Caragiale.

Numele lui Ion Caragiale a apărut iar în publicistica noastră, de astă dată însă precedat de un nou pronume: Matei. Fiul marelui scriitor a început să scrie sau, mai potrivit, a început să publice. Credem că e mai potrivit așa, fiindcă forma definitivă a versurilor sale nu arată o factură de debutant, ci de stăpân pe tehnica poeziei.

Din bucățile publicate în Nr. 4 din „Viața Românească”, se vede că dl Matei Ion Caragiale a moștenit dela gloriosul său părinte ceva din bogata lui putere de observațiune și mult din acea scrupulozitate profesională care l'a îndemnat să nu publice niciodată nimic, până ce, prin cizelare continuă, n'ajunge la forma definitivă.

E o îmbucurătoare coincidență că aceste probe de talent ale fiului lui I. Caragiale ies la iveală tocmai în luna în care a murit acesta. Din stejarul prăbușit în neant a răsărit un mugur pe care-l dorim să ajungă porțiunile stejarului.

Dăm mai la vale unul din sonetele publicate în „Viața Românească”:

Prohodul războinicului.

Din goană-l săgetară, trădat într'o strămoare,
Și'n adâncimi de codri, sub ceru 'negurat,
Crunți vânători de zimbri urlând i-au tunălat
O schelă uriașă de prăzi și de odoare,

De trupuri răstignite, de tidve rânjitoare;
Și prunci zdrobiți, și roabe cu sânul spintecat,
Se sbat în ghiara morții pe rugu 'nsângerat,
Ce 'n vârful-i poartă leșul întepenit călare.

În purpura înfiptă pe zalele-aurite,
Cuceritorul pare ordiilor cernite,
Un falnic zeu ce cată să se avânte'n mori,

Și, ne'mpăcați, în juru-i cu sulitele 'ntinse,
I-arată cătră zare pletoșii luptători,
Cum ard ingenunchiate cetățile învinse.

„L'indépendance roumaine” scrie următoarele despre moartea lui Caragiale:

Dela Berlin ne-a sosit o dureroasă veste.

Ioan Caragiale a murit subit în acest oraș Duminecă dimineața la 5 ore, departe de patria sa, în care voia să se întoarcă în timpul cel mai scurt. Ecurile serbătorii sexagenarului lui abia s'au fost stins, când iată că fulgerătoarea moarte vine de' l smulge din rîndurile viilor. Moartea ilustrului scriitor constituie o pierdere ireparabilă nu numai pentru literatura română, dar și pentru neamul nostru întreg: e un adevărat doliu național. Noi împărtășim în cel mai înalt grad durerea profundă a familiei sale, exprimându-i cele mai simple și mai vii condolențe.

„Petru Maior” pentru Caragiale (telegr.)

Societatea „Petru Maior” a studențimei române academice din Budapesta stă nemângăiată în marea ei durere la moartea gloriosului apostol al culturii noastre, a celui mai bun părinte povătuitor al tinerimei române, a fostului ei membru onorar, Caragiale.

Dela frați

DIN ROMÂNIA.

Mare șezătoare literară. „Societatea scriitorilor români din București” a aranjat în Cernăuți în teatrul Municipal Luni 24 Iunie ora 8 seara, o mare șezătoare literară. Au citit scrierile lor și din operele clasicilor scriitori români: St. O. Iosif, M. Sadoveanu, E. Gârleanu, O. Goga, C. Theodorian, I. Pătrășcanu, C. Moldovanu, V. Pop, I. Chiru-Nacov, V. Eftimiu, D. Nanu și A. Herz. O parte a venitului net e destinat pentru fondul școlilor românești din comunele mitxe. În ziua de 25 Iunie scriitorii au fost în Rădăuți, în 26 la Câmpulung și în 27 la Suceava.

Adunarea dela Răcășdia.

Un aventurier politic râvnitor la mandat. — „Birăuț pe orizon”.

D-nul Birăuț, cunoscutul cameleon politic, care s'a ilustrat atât de trist și până acum, a organizat alături cu un delegat al partidului socialist o adunare publică la Răcășdia, duminecă în 23 iunie n. Am anunțat și noi această adunare, pentru că convocatorii ei ne asigurau că sunt buni români și că ceea ce fac e făcut în înțelegere cu toți aderenții partidului nostru național de acolo. Azi primim un raport dela adunare și rămânem uimiți de curajul celor cari au pus pe vre-o câțiva țărani de omenie să-și bată astfel joc de foaia partidului național. Intențiile lui Birăuț apar de altfel lămurite din raportul ce primim și ne ocupăm și în pagina primă a ziarului de această nouă birăuțiadă. Dar să lăsăm să urmeze corespondentul nostru, despre cea mai nouă ispravă a lui:

Duminecă, în 23 Iunie n., s'a ținut aici adunarea populară anunțată și în „Românul”. S'a ales președinte N. Vuia, notar Ilie Crăciunel. Oratori: *Dimitrie Birăuț*, redactorul fițiucei „Foaia poporului Român” din Budapesta și *N. Novac* din Timișoara, delegatul partidului socialdemocrat. O prea ilustră tovarășie.

Tipograful Birăuț și-a exprimat mirarea că nu vede la adunare nici preoți, nici avocați și insinuă cu multă speculă meschină că conducătorii firești ai poporului român n'ar veni la adunări decât când sunt chemați de interesele lor materiale. Cu interesele poporului—zice temerarul aventurier — ei nu-și bat capul și nici cu drepturile ce se cuvin poporului. Alții mai mici trebuie să-i înlocuiască. A venit timpul ca poporul să se conducă singur. Va să zică s'o ia razna fără țință și fără conducători. Adecă totuși un conducător: Dimitrie Birăuț, săracul!

Guralivul mierloii politic din Budapesta și-a permis o critică la adresa comitetului și a deputaților noștri, invinuindu-i de nelucrare și cercând să intrige poporul. După această faptă tristă și ridicolă el a cetit următoarea rezoluție:

1. Adunarea cere votul universal, egal, secret și după comune.

2. Adunarea indeamnă partidul național român și în deosebi pe deputații noștri ca să se alieze pentru câștigarea votului universal cu orîșicare partid care cere votul universal.

3. Adunarea pretinde ca deputații români aleși cu programul partidului guvernamental, ca *Burdea, Seghescu, Baronul Duca* și alții, să iese din acest partid.

Socialistul *Novac* sbiciuește apoi administrația și dările. *Critică preoțimeii, biserica și indeamnă poporul să se lase de biserică, de credință creștinească.* Se bucură că aceasta e cea dintâi adunare socialistă ținută împreună cu partidul național românesc.

Cutezanța asta a lui *Novac* a mâhnit poporul, care se întreba: „Cum, va să zică socialiștii au făcut adunarea asta? Dar *Birăuț* să fie oare partidul național românesc? Omul acesta care cutează să batjocorească comitetul și pe deputații noștri?”

Alții ziceau desmeticindu-se: „Acesta e *Birăuț* care a vrut să-și vândă foaia lui *Burdea*! Alălalt e dintre socialiștii cari nu cred în Dumnezeu! Apoi, de așa sfaturi nu vom asculta noi! Duceți-vă în știrea dracului!”

Spre lauda poporului din aceste părți fie zis, n'au luat parte la adunare decât câțiva tineri din Răcășdia. Ne pare rău că s'au lăsat înșelați și

Dr. Balázs Emil

Institut pentru consultațiuni medicale,
TIMIȘOARA, întru Palatul Merbl.

Operează și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen. Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză. Metode electrice de vindecare. Massage electrice. Vindecarea bolilor de beșică prin electricitate.

Consultațiuni pentru operare și boli de piele dela 8—9 ore a. m. și dela 2—5 p. m. Celor din provincie cărora se recare îngrijire mai îndelungată, le stă la dispoziție camere confortate anume

aceștia, dar ne pare rău mai cu seamă de *Ilie Crăciunel*, despre care știam că e om mai cuminte. Sperăm însă că s'a convins și el despre gândurile ascunse ale lui Birăuță.

Cercul Sasca nu va putea fi cucerit nici odată de astfel de neguțatori de proastă marfă politică. Cercul Sasca nu va alege în viitor decât oameni de-ai partidului național. Asta s'o știe Birăuț și socialistii lui! Pentru că știți ce vrea Birăuț? Vrea să ajungă deputat în Sasca! Nu vă spargeți de răs?

Nu grăbi d-le Birăuț — vorba cea — „cu urda 'n Turda”. A trecut baba cu colacii pentru meșteri de soiul d-tale. Azi poporul știe cine-i sunt conducătorii și cine binevoitorii.

Fiecare să-și vadă de lungul nasului.

Noi Răcășdenii cu partidul național român — d-ta cu socialistii. Aleagă-te ei și să te mai vedem pe-aiți când ne-om vedea ceafa.

Participantul.

Cronică externă.

Tratatul franco-spaniol. Pe timpul complicațiilor franco-germane în chestia Marocului Spania s'a folosit de ocazie ca să-și mărească sfera de influență în nordul Africii, în defavorul Franței. După aplanarea conflictului marocan cu Germania, Franța a început tratative serioase cu Spania, care însă de atunci încontinuu a pus piedeci în ajungerea unui rezultat definitiv al acestor tratative. În ședința de luni a camerei spaniole la interpelarea unui deputat în chestia amânării tratatelor ministrul de externe, Pietro Garzia, a declarat, că în luna lui aprilie s'au ivit dificultăți încât au fost necesar să intervină o putec prietenă ca mediatore între Franța și Spania. Aceasta a fost cauza amânării. Mai departe a declarat ministrul Garzia, că Tangerul va fi internaționalizat și a protestat împotriva atacurilor foilor franceze. Ajungerea la o înțelegere nu depinde de la Spania, care n'a amânat tratativele, dar nici nu e înclinată a le urgita în paguba intereselor ei.

Suveranitatea Italiei asupra Libiei. Ziarul italian „Popolo Romano” declară de neadevărate știrile lansate de către ziarele turcești și turcofile, despre rezistența trupelor otomane din Libia și despre greutățile ce au de suportat trupele italiene. Turcii și prietenii lor uită un lucru și acesta e cel mai important în război, anume: însuflețirea aproape de necrezut, ce domnește în toate straturile sociale ale populației italiene. În chestia suveranității asupra Libiei nu e numai Giolitti, intransigent. Fiecare italian declară, că în privința aceasta nu se poate face nici o concesie. Ne mai luând în considerare enormele jertfe bănești și sângele vărsat până acum, nu se va afla nici un guvern care ar concede cât de puțin în chestia suveranității necondiționate a Italiei. Acesta nu e punct de vedere intransigent, și toate puterile împreună nu vor putea îndupleca Italia, ca să renunțe la această suveranitate.

Candidarea lui Taft. Puternicul partid republican s'a sfârșit. Aceasta e faza cea mai însemnată a luptei dintre Roosevelt și Taft. În noaptea de sâmbătă spre duminică s'a întâmplat acest eveniment, care va da un curs cu totul nou întregii lupte dintre Roosevelt și Taft. Cele vre-o câteva mandate, rămase neverificate au fost fără excepție verificate, în ciuda protestărilor partidului lui Roosevelt. Prin faptul acesta a dispărut orice speranțe ca

Roosevelt să fie ales. De fapt Conventul a candidat cu 561 de voturi pe Taft. Aderenții lui Roosevelt, 550 la număr, s'au obținut dela votare, iar după ce s'a făcut candidarea au părăsit cu toții Conventul. Faptul acesta a stârnit o mare îngrijorare între partizanii lui Taft, căci acum s'a adevărat amenințarea că partizanii lui Roosevelt se vor întruni într'un nou Convent care-l va candida pe Roosevelt. Deoarece până în noemvrie e încă timp îndelungat, nu este exclus, că Roosevelt va ieși învingător, mai ales că el tot mai mult câștigă simpatiile publicului.

Grupul delegaților, cari au părăsit Coloseumul s'au intrunit în „Orchestra House” într'un nou Convent. Partidul nou al lui Roosevelt a fost întâmpinat pretutindenea cu uralele frenetice ale populației. În momentul, când Roosevelt s'a prezentat în mijlocul mulțimei, care încunjură zidirea noului Convent, din zeci de mii de piepturi a izbucnit strigăte de aprobare: „Hurah Teddy! Nouă Roosevelt ne trebuie! Jos cu hoții!”

La intrarea lui Roosevelt în noul Convent partidul întreg în unanimitate a candidat pe Roosevelt la postul de președinte, strigând: „Jos cu hoții! Jos cu Taft!”

Partidul lui Roosevelt caută legături cu partidul democrat și intru cât îi va succede să câștige pe democrați pentru Roosevelt, atunci mai mult ca sigur că Taft la alegerile ce vor avea loc în noemvrie nu va putea întruni majoritatea absolută, ce se cere pentru candidatul de președinte al Statelor-Unite.

Modificarea constituției turcești. Camera turcească, după o scurtă dezbateră a primit în ședința de luni și modificarea articolului 35 din constituție cu 212 pro și 15 voturi contra, — după ce marile vizir a accentuat din nou necesitatea modificării. De mult timp curgea lupta între guvern și cameră pentru modificarea articolului 35 din constituție, după care sultanul putea dizolva camera numai cu aprobarea senatului. Marele vizir Said Pașa a făcut încercare încă cu luni înainte de a exopera dela cameră modificarea articolului 35, dar a întâmpinat în privința aceasta cea mai mare rezistență din partea comitetului, care nici să audă nu voia de o modificare. Rezistența aceasta a fost motivul că Said Pașa a voit să demisioneze și numai la intervenirea sultanului a renunțat la realizarea intențiunii sale. Acum i-a succedat lui Said Pașa de a vota în cameră modificarea articolului 35 din constituție astfel, că sultanul va avea dreptul de a dizolva camera fără a fi legat în aceasta de votul senatului.

NAGY JENŐ,
specialist pentru dinți artificiali fără pod
CLUJ-KOLOZSVÁR
(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)
Pune dinți și cu plățire în rate, pe lângă
garanția de zece ani.

Pentru frații rămași pe drumuri peritori de foame.

Glasul de desnădejde al fraților noștri inundați, a găsit răsunetul ce se cuvine în masa vecinic gata la jertfă a publicului nostru român.

Toate sufletele nobile, toate inimile simțitoare se grăbesc a-și trimite obolul lor mântuitor, pentru că niciodată cauză mai demnă de jertfă nu a solicitat dărnicia cuiva.

Este în joc existența a mii de frați de ai noștri, care pier de foame și de lipsă de adăpost.

Semnând pilda generoșilor donatori de până acum, rugăm toată suflarea românească de pretutindeni să-i imiteze, pentru că este nevoie de ajutorul tuturor spre a se acoperi marele gol, lăsat de cumplitul dezastru.

Fără de o asemenea pildă de solidaritate zadarnică va rămânea speranța noastră de a contribui la ușurarea soartei lor.

Facem deci încă odată apel la toți românii și la toți oamenii de inimă; rugăm săracii și bogății să ne trimită obolul, scăpând din ghiarele morții atâtea zeci de mii de suflete capabile de a munci și de a dezvolta energia națională.

Sumele se primesc la adm. „Românul” Zrinyi utca Nr. 1. Arad — Ungaria.

La administrația ziarului nostru au mai intrat următoarele contribuții:

	Transport	4002.06
Dela General Gigurtu, Craiova, pt. frații rămași pe drumuri		40.—
Jockey Club, Craiova, pt. frații rămași pe drumuri		100.—
„Societatea meseriașilor români” din Blaj, pt. inundații din Banat		25.—
Dna văd. Ana Matei Mocanu, Săcele pt. nefericiții inundați		40.—
Dșoara Elena Matei Mocanu, Săcele pt. nefericiții inundați		30.—
Matei Matei Mocanu, Săcele, pt. nefericiții inundați		30.—
Colecta dlui George Petroviciu, preot dela credincioșii din comuna Pilmare, pt. frații nenorociți		200.14
Colecta dlui Romul Erdeli, teol. abs. Tătărești, dela credincioșii bisericii gr. cat. române din Tătărești (com. Sătmăr)		119.98
Colecta dlui Romul Pop, teolog abs. Aiud, pt. năpustiții prin potop dela:		
Aurel Pop, preot Aiud		2.—
Vasilie Lazar, inginer în Roșia		5.—
Nicolae Rognean, not. la iud. Aiud		2.—
Dr. Georgiu Șimon adv. Aiud		5.—
Dr. Emil Pop, adv. Aiud		5.—
Dr. Ioan Moldovan, adv. Aiud		5.—
Dna Silvia Maior protopopeasă Aiud		3.—
Romul Pop teol. abs. Aiud		1.—
Ștefan Oniga, stud. în drept Aiud		1.—
Ironim Mărian, inv. Gârbova		1.—
Cornel Domșa, inv. Poiana		1.—
Livia Radu, Meșcreac		2.—
Malvina Marcu, Gârbova		2.—
Sabina Maior, Aiud		2.—
Olivia Pop, Aiud		2.—
Cornelia Maior, Aiud		1.—
Letiția Pop, Aiud		1.—
Aurel Aron, preot, Miraslău		3.—
Ioan Bârsan, preot, Rachiș		2.—
Candiu Suciu, preot Măjiș		2.—
Nicolae Marcu, preot Feleiu		2.—
Amos Frâncu, preot Benic		1.—
Nicolae Cristian, inv. Feleiu		1.—
Colecta dlui Basiliu Hodos, Iclandul-mare, pt. nenorociții din Bănat		48.—

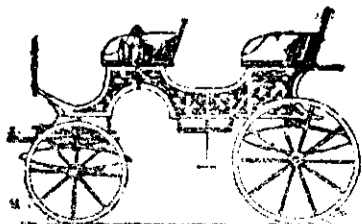
Telefon Nr. 467.

Kardos Gyula,

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară.

Temesvár-Gyárvaros,

Háromkirály-ut 14. sz. (Casa proprie).

Mare magazin de trăsuri noi și folosite.

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate — Prețurent gratis și franco. — Tot aici se pot căpăta *obnibuse* pentru 6 persoane, *cară funebre*, felurite căruțe >landaner< cu prețuri moderate.

Dela Danilă Muntean, notar pens. M.-Uioara, pt. victimele potopului	10.—
pt. victimele uraganului	10.—
Tipografia „Carmen” P. P. Barițiu, Cluj	
pt. victimele potopului	5.—
Maturizantii din Bejuș, pt. inundații din Bănat	85.—
Colecta dsoarei Lucretia Bihoi, Orșova, pt. victimele potopului	18.20
Total	4815.38

CRONICA ȘCOLARA

Revizor școlar în Arad.

„Biserica și Școala” publică următorul concurs, asupra căruia atragem atenția celor competenți:

Pentru îndeplinirea postului nou sistemizat de revizor școlar diecezan, prin aceasta se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare. Alegândul revizor școlar va fi coordonat referentului școlar ordinar și-și va primi cercul de agende dela presiidiul consistorial.

Beneficiul împreună cu acest post constă din:

1. Salar anual de 2400 cor.
2. Bani de cortel 600 coroane.
3. Diurnă de 8 coroane în cazurile de exmisiuni la vizitarea școalelor și pentru alte treburi, precum și spesele de călătorie.

Dela reflectanții la acest post se cere să aibă cvalificație pedagogică academică, ceice pe lângă aceasta cvalificație pedagogică vor avea și praxă pe terenul școlar, vor fi preferiți.

Aplicarea viitorului inspector școlar se va face în mod provizor, având afacerea să o reguleze definitiv sinodul eparhial proxim.

Reflectanții la acest post au să prezinte la subsemnatul consistor, în termenul concursual, cereri ajustate cu următoarele documente:

1. Autobiografia, pe scurt, a recurentului.
2. Extras de botez.
3. Toate documentele de cari dispune relativ la studiul academic prestat.
4. Atestatele despre eventualul serviciu școlar de până acum.
5. Dovezile despre altele eventuale titluri de recomandatie pentru postul de sub întrebare. — *Consitorul rom. ort. din Arad.*

Prelegeri populare. Comitetul despărțământului „Sebes” al Asociației pentru literatura română și cultura poporului român sub conducerea directorului despărțământului va ținea în vara anului curent mai multe prelegeri populare.

Programul acestor prelegeri este următorul:

În 30 Iunie st. n. în comuna *Daia* va prelege Alex. Duvlea despre „Cauzele sărăciei poporului”. Eugen P. Păcurar: „Despre meserii”. Conducătorul prelegerii: Gheorghe Tătar.

În 7 Iulie st. n. în comuna *Răchita* Ion Băilă: „Rolul mărginenilor...” Teodor Trifa: „Valorizarea poamelor”. Conducătorul prelegerii: Ion Băilă.

În 14 Iulie st. n. în comuna *Sebeșel* Ambr. Tatar: „Cultivarea și valorizarea poamelor”. Dr. Seb. Stanca: „Despre sănătate”. Conducătorul prelegerii: Dr. Seb. Stanca.

În 21 Iulie st. n. în comuna *Căpâlna* Ion Băilă: „Rolul mărginenilor...” Vasile Matei: „Despre alcoolism”. Conducătorul prelegerii: Ion Băilă.

În 28 Iulie st. n. în comuna *Cioara* Iosif Goia: „Despre asigurări”. Vas. Zdrenghea: „Iubirea de neam și lege”. Conducătorul prelegerii: Gh. Tatar.

În 4 August st. n. în comuna *Deal* Ambr. Tatar: „Valorizarea poamelor”. Dr. Seb. Stanca: „Despre învățatură”. Conducătorul prelegerii Dr. Seb. Stanca.

În 11 August st. n. în comuna *Șibișeni* Vas. Zdrenghea: „Iubirea de neam și lege”. Ion Pavel: „Despre școală”. Conducătorul prelegerii: Dr. Nic. Lazar.

În 18 August st. n. în comuna *Pianul-de-sus* Teodor Trifa: „Cauzele sărăciei poporului, certe etc.” Iosif Goia: „Cartea funduară”. Conducătorul prelegerii: Gheorghe Tatar.

În 25 August st. n. în comuna *Lancrăm* Iosif Goia: „Despre asigurări”. Dr. Sebastian Stanca: „Viața lui Isus”, (schiopicon). Conducătorul prelegerii Sergiu Medean.

În 1 Septembrie st. n. în comuna *Laz* Al. Duvlea: „Cauzele sărăciei poporului, lux, etc.”. Nich. Luculeț: „Legea comunală”. Conducătorul prelegerii Ion Băilă.

În 8 Septembrie st. n. în comuna *Tărtăria*, Const. Oancea: „Despre alcoolism”. Ion Pavel: „Despre școală”. Conducătorul prelegerii: Dr. Seb. Stanca.

În 12 Iulie st. n. în comuna *Sebeș*, N. Todea: „Din igienă”. Ion Băilă: „Despre socialism”. Conducătorul prelegerii: Sergiu Medean.

Adunarea învățătorilor din tractul Belințului.

Sâmbătă în 9 (22) Iunie a. c. și-au ținut învățătorii din tractul protopopesc al Belințului, adunarea despărțământului în cimuna Babșa.

Conform programului, învățătorii au luat parte la chemarea Duhului sfânt, săvârșită de preotul local Fortunat Muresan și sfârșită prin o frumoasă vorbire.

Trecându-se în școală președintele dl Ioan Furdian prin o vorbire frumoasă declară ședința de deschisă și salută cu căldură pe oaspeții de față: dl preot Fortunat Muresan, dl I. Murgu inv. din despărțământul Lugojului, precum și poporul adunat.

La apelul nominal răspund 25 din 36.

Se citește interesantul raport al președintelui însoțit de o statistică a activității și a stării acestui tract în ultimii cinci ani sub prez. dlui Ion Furdian. Se mai cetesc, raportul casarului și al bibliotecarului și se predau comisiei cenzurătoare, compusă din domnii: Adrian Perii, Traian Cărăbaș și Iancu Barbulescu.

Se alege apoi o comisiune de doi membri: Trandafir Buru și Iancu Barbulescu, pentru încasarea de taxe benevole pentru ridicarea bustului regretatului profesor T. Ceontea.

Urmează pelegerea bine succasă „Cercul” a dlui Mihail Bocșa. Dl Gheorghe Ugliș dă citire interesantei disertațiuni: Disciplina școlară. O și mai interesantă și bine succasă prelegere este a dlui Adrian Perii despre „Verb”. Dl P. Ugliș citește disertațiunea: Chestiunea alcoolismului, ascultată cu multă atențiune, hotărându-se ca se fie publicată în organul „Vatra Școlară” și în vre-un ziar mare.

Suspendându-se ședința pe câteva minute, s'a colectat pentru bustul T. Ceontea 16 cor.

Redeschizându-se ședința, comisiunea cenzurătoare citește raportul său, observând că biblioteca e puțin întrebuințată din lipsa unui catalog al cărților aflătoare în ea; iar ce privește raportul casarului se arată restanța de 500 cor., ceea ce dovedește dureros, că o mare parte a învățătorimii acestui tract, nici azi nu este destul de — cum să zicem?

Se decide ca proxima adunare să se țină în comuna Cutina.

Se trece apoi la îndeplinirea postului vacant de vice-președinte, alegându-se prin votare secretă dl Traian Cărăbaș.

Președintele mulțumește în termeni scurți, pentru interesul arătat și declară ședința de încheiată. *Raportor.*

Adunare învățătoarească în Hațeg.

Reuniunea învățătorilor români gr.-cat. din ținutul Hațegului și-a ținut adunarea sa generală la 6 Maiu n. c. în frumoasa școală din Coroișteni-Vulcan, fiind de față președintele dr. Iacob Radu, acum canonic în Lugoj, noul vicar al Hațegului dr. Tr. V. Frențiu, subinspectorul reg. de școale Poppov Péter din Deva, mai mulți preoți, advocații dr. N. Olariu și dr. V. Pocol din Petroșeni, aproape toți învățătorii, afară de 3, cari și-au scuzat absența.

Adunării i-a premers serviciul divin celebrat în biserica din Vulcan.

Adunarea a avut loc în școala gr.-cat. fiind deschisă de dl președinte dr. I. Radu, iar vice-președintele inv. Șerban Șerban, a salutadunarea și pe oaspeți prin un frumos discurs despre *munca culturală națională*.

Din raportul comitetului reiese, că Reuniunea are avere de 2743 cor. în bani, o bibliotecă de 467 volume și 495 fascicole; iar membri onorari 11, fundatori 38, ordinari 63.

Dl inv. Andreiu Grecu i-s'a dat premiul de 20 cor. în aur pentru lucrarea sa: „Metodul propunerii limbei române”.

Au preles: dl Șerban Șerban despre cultivarea pomilor roditori, ca izvor de bogăție, dl Bucur Voin, inv. din loc, două bucăți de cetire din I. română, dl Florian Gliga despre „Reuniunile învățătoarești” — fiind apoi prelegerile și disertațiile supuse criticei învățătorilor au fost aflate de reușite.

S'au luat hotărâri însemnate privitor la învățământ, apoi la instruirea analfabeților, să se scrie monografiile școlare și un „Memorial jubilar” al Reuniunii. Dl învățător Ș. Șerban a fost însărcinat a redacta Memorialul.

Învățătorii sunt îndrumați a se înscrie cu toți cel puțin membri ordinari ai orfelinatului învățătoresc.

S'au înscris noui membri fundatori domnii dr. Nicolae Olariu, dr. Valer Pocol, Alexandru Pap, Dr. Nicolae Brînzeu, Alimpu Suci, Alexandru Krausz și Septimiu Ionaș.

Cu însușire au fost aleși ca membri onorari ai Reuniunii P. O. D. I. F. Negruțiu, dr. A. Chețianu și dr. Ioan Rațiu.

Adunarea a ținut toată ziua, înainte și după amiază, până seara la orele 7, cu întrerupere scurtă la amiază, cât a ținut prânzul comun.

Seara la orele 8 a avut loc petrecerea declamatorică-teatrală împreună cu proiecțiuni luminoase și joc.

Excursiunea de studiu proiectată pe 7 Maiu n. c. — durere — nu s'a ținut.

Cauza? Cred, puțină atențiune, ce dăm noi învățătorii români acestui puternic mijloc de a ne câștiga noui și frumoase cunoștinți de locuri și oameni. *Correspondent.*

„Concordia” — pentru fondul ziaristilor.

Tipografia „Concordia” a luat frumoasa hotărâre să dea din venitul tipăriturilor de orice fel ce i-se comandă două procente pe scama fondului ziaristilor români din Ungaria.

Această hotărâre a tipografiei noastre ar putea să fie imitată de toate tipografiile românești. Publicul mare are de acum nobilul prilej să spriginească prin comanda ce face un scop dublu: prosperarea condițiilor de existență a celor mai expuși din rândurile noastre de luptă, a ziaristilor și prosperarea în acelaș timp a unui așezământ de progres național reprezentat de tipografia „Concordia”, care a fost creiată și este susținută de partidul nostru național, aici în Arad.

Adresa „Concordiei” e aceiaș ca și a ziarului „Românul” pe care-l tipărește: Arad, Strada Zrinyi, Nr. 1.

— „Românul” se găsește de vânzare la chioșcul de ziare dela gara căilor ferate a statului (Staatsbahnhof) din Viena.

INFORMAȚIUNI

Arad, 25 Iunie n. 1912.

Pentru fondul ziariștilor români. Comitetul „Societății meseriașilor români” din Blaj a contribuit pentru fondul ziariștilor români cu suma de 25 cor.

Comitetul fillal pentru fond de teatru român al cercului Baia-mare, dimpreună cu tinerimea din Baia-mare și jur, aranjează o petrecere de vară împreună cu reprezentanții teatrală în 14 Iulie n. c. în comuna Mocira (Láposhidegkut) la locuința dlui Gavril Barbul, propr. (sub scut sigur). Se va preda piesa: „Dela nord la sud” comedie într'un act, localizată de Z. Bârsan.

Inchekerea anului școlar la seminarul din Sibiu. Duminecă, în 23 iunie n. a avut loc încheierea solemnă a anului școlar la seminarul arhidieceșan „Andreian” din Sibiu. Înainte de festivalul încheierii anului școlar s'a celebrat în catedrala din Sibiu sfânta liturgie, după care elevii și membrii corpului profesoral s'au întrunit în sala pentru festivități a seminarului unde mai târziu își face intrarea și I. P. S. Sa mitropolitul Ioan Mețianu împreună cu P. C. Sa arhimandritul dr. Ilarion Pușcariu și dd. Ioan Droc, Galacteon Șagău, Lazar Triteanu, Dumitru Vulcu și alții.

La intrarea I. P. S. Sale mitropolitului Ioan Mețianu corul seminarial condus de d. profesor T. Popoviciu intonează cântecul „La arme”. D. profesor dr. S. Dragomir rostind discursul festiv vorbește elevilor despre importanța misiunii pe care o vor avea de acum înainte. P. C. Sa, directorul seminarului comunică rezultatul clasificărilor dela finea anului spunând, că din secția teologică toți elevii au satisfăcut pe deplin datorinței lor, nu însă și cei dela secția pedagogică. Cu toate acestea însă și aici se observă un spor remarcabil din an în an. Dintre cei dela cursurile pedagogice 2 elevi au să repeteze cursul, iar restul cu calculi nesuficient vor fi admiși la examenul de emendare.

Directorul seminarului mulțumește celor de față, mai ales I. P. S. Sale mitropolitului Ioan Mețianu și P. C. Sale părintelui arhimandrit dr. Ilarion Pușcariu pentru spriginul moral dat acestei festivități prin prezența lor și mai ales pentru părinteasca îngrijire cu care au urmărit în anul expirat mersul instrucțiunii, mulțumind și corpului profesoral pentru zelul depus în cursul anului școlar expirat, încheiându-și vorbirea prin un foarte frumos indemn la adresa elevilor.

Corul seminarial intonează cântecul „Pe ai nostru steag”, după care I. P. S. Sa mitropolitul Ioan Mețianu își exprimă mulțămirea față de rezultatele îmbucurătoare date prin sirguința elevilor; mulțumește corpului profesoral pentru sirguința depusă, spune apoi elevilor cari vor deveni conducători ai neamului românesc, că baza existenței noastre este biserica, după care între aclamări prelungite serbarea se încheie.

Examele de maturitate la școala comercială superioară maghiară din Arad s'a ținut în zilele de 17—22 iunie st. n. pe anul școlar 1911—12. Dintre cei 85 elevi câți s'au prezentat au fost declarați de maturi și următorii români: Dimitrie Bodea (Arad), Dimitrie I. Crista (Mică-laca), Ioan Crista (Mândruloc), Aurel M. Popescu (Ilia-murășana), Romulu Romanu (Baia-de-Criș).

Un fiu al împăratului Wilhelm în ajutorul unor inecați. Prințul Ioachim, cel mai mic dintre fiii împăratului Wilhelm, făcând o excursiune în portul Kiel cu iachetul „Iduna”, a văzut răsturnându-se o barcă în care se aflau mai multe persoane. Toți cei din barcă au căzut în valuri. Prințul a dat ordin ca să se trimeată în grabă o barcă de salvare. În barcă s'au urcat prințul și câțiva marinari cari ajungând la locul unde se răsturnase barca a reușit să salveze toate persoanele. Prințul a dat dovadă de mult curaj în lupta cu valurile.

Presa franceză despre țesăturile românești. Zilele trecute — după cum am amintit într'un număr precedent — s'a organizat la „Galerie royale” din Paris, o expoziție de artă românească cu lucrările societății „Munca” din București. Cu acest prilej atât publicul parizian cât și presa franceză au fost unanim în a recunoaște superioritatea și frumsețea țesăturilor, broderiilor și coloritului lucrărilor noastre naționale. Iată, cum se pronunță un ziar francez, vorbind despre această expoziție:

„Arta populară română reprezentată prin toate formele, în toate aspectele ei, este un spectacol absolut unic și educativ. Admirând producția săteanului român rămâi surprins de arta atât de pură în decorația țesăturilor, în execuția dantelelor, în coloritul broderiilor. Toate aceste producții executate fără altă inspirație decât acele ale tradiției naționale surprind în gradul cel mai înalt imaginația oamenilor obișnuiți cu magia liniilor, cu strălucirea decorurilor. Fără a se depărta de o banalitate prea strânsă, sunt în aceste broderii românești niște armonii de culori în aur, portocaliu sau gri, care sunt pure lucrări de cercetători ai coloritului.”

Un entuziast articol despre România. Ziarul „Figaro” publică un articol entuziast despre frumsețea României, în special despre Sinaia și crede că, începând chiar din vara asta, această localitate va fi mult vizitată de francezi, de oarece capitaliștii francezi au investit acolo milioane creiând numeroase distracții.

Sborurile dela Cotroceni. Nouii ofițeri-elevi aviatori au arătat eri că sunt gata să infrunte aerul. Locotenentul Chiscăneanu Simion din geniu, dela secția biplanelor, a fost cel dintâi care și-a luat sborul, înălțându-se la 100 m. S'a îndreptat spre linia forturilor în apropierea căreia a virat și s'a întors la locul de plecare; a aterisat în condițiuni excelente. Sub-locotenentul Popescu Alecsandru din geniu tot din secția biplanelor, pornește pe urmele îndrăznețului său predecesor și în aceleași condițiuni excelente după un zbor de 100 m. înălțime, aterisează pe locul de pornire. Al treilea se avântă locotenentul Adamovici, din infanterie, care pe un biplan, execută la o înălțime de 50 m. primul său zbor. Curagioșii piloți au fost apauzați de public.

Cununie. Ileana Zomborean și dr. Ioan Demian, avocat în Sânmiclăușul-mare, anunță cununia lor religioasă ce se va ținea la 30 iunie 1912 st. n. la orele 11 a. m. în biserica gr.-or. din din Vâlcani.

Sincere felicitări!

Averile bisericesti din Franța. O știre sosită din Paris anunță, că în ministerul de finanțe s'a terminat cu pregătirea inventarului despre averile bisericesti catolice. S'a constatat că din averile celor 47.000 biserici, orduri călugărești, mănăstiri și alte instituții catolice au curs în visteria statului 335 milioane franci. Mai este a se face încă inventarul averilor dela 20.000 biserici și orduri călugărești.

Holera în Miskolcz. Deabia a început vara și iată că boala înfricoșată holera începe iarăși să se ivească secerând victime. Sâmbătă în cazarma husarilor s'au îmbolnăvit deodată 40 soldați între simptome de holera. Toate paturile din spitalul militar sunt ocupate, iar pentru noii îmbolnăviți nu se mai poate afla loc. Medicul regimentului a declarat, că la 21 soldați s'au constatat simptomele holerei. Cauza izbucnirii epidemiei după părerea medicului e a se căuta în edificiul nesănătos al cazărmei și probabil că soldații s'au îmbolnăvit de apa inficiată.

Știrea îmbolnăvirilor, cu toate măsurile militare riguroase luate, s'a răspândit repede în oraș și a produs o mare spaimă între locuitori.

Sinucideri în armata sârbească. O telegramă laconică din Belgrad anunță sinuciderea a trei căpitani din armata sârbească. Ei au lăsat scrisori în cari arată motivul sinuciderii: căderea lor la examenul de major. Motivarea aceasta arată în mod tragic stările avansării și moralitatea, ce domnește în armata sârbească.

La examenul de major s'au anunțat mai mulți căpitani dintre cari 30 de inși nu l-au putut trece. Cei trei căpitani sinuciși au fost găsiți în camera unuia dintre ei, zăcând unul lângă altul cu revolverele în mână.

Condamnarea unui bancher asasin. Bancherul Müller, care într'o preumblare cu automobilul și în înțelegere cu șoferul și-a aruncat soția în Elba, spre a incasa suma de 300,000 mărci, pentru care era asigurată, a fost condamnat la 3 ani închisoare. Soția sa, care a fost salvată de niște pescari, a înaintat personal acțiunea contra bărbatului ei. Müller fondase comitetul pentru combaterea imoralității și păstrarea vechilor datini. De asemenea candidase odată în contra socialiștilor.

Vești de pe valea Agriului. Din Paușa ni-se scrie că bravul învățător de acolo Gavriil Păușan, a dat și în acest an, ca totdeauna o reprezentare cu cor, spre cea mai deplină bucurie a sătenilor, pe cari de 4 ani îi luminează cu hârnicie. Programul reprezentației a fost următorul:

A. Bena: La fântână, cor mixt; I. Vidu: Imi place, cor mixt; I. Vidu: Nu-mi place, cor mixt și „Resunet la Crișana”. S'a jucat piesa „Bărbatul înșelat” și „Tiganul cătană”. Cântările au fost cântate cu atâta precizie încât succesul a fost peste așteptare.

Aplause frenetice și îndelungate au răsplătit fiecare punct din program. O bună parte din merit revine domnișoarei Geni Vlaic și domnului I. Vlaic, cari încă s'ua achitat de roluri foarte bine; cu deosebire d. Vlaic ca solist a cântat admirabil.

Tărăncuțele și țărani încă s'au achitat cu precizie. La urmă s'a jucat „Călușerul”. Succesul moral și material a fost frumos. Poporul din Paușa poate fi fălos că are în fruntea sa un așa învățător diligent ca G. Păușan. Concertul aranjat la 16 Iunie st. n. de sus numitul învățător rămâne un punct luminos pe valea Agriului. — Buciumanul.

Nenorocirea vaporului „Erzsébet Királyné”. Am amintit pe scurt în numărul de Duminecă al ziarului nostru despre groaznica nenorocire a vaporului soc. ungare de navigațiune „Erzsébet királyné” întâmplată aproape de Cernavodă. Amănuntele acestei nenorociri sunt următoarele:

Joi spre Vineri noaptea pe la ora 1, vaporul „Erzsébet Királyné” a ajuns la un kilometru depărtat de punctul Rașova și pasagerii mai toți se aflau pe punte. La un moment dat se auzi strigătul de „foc” și'n câteva minute întreaga parte a vaporului care cuprindea cabinele de clasa I și a II-a fu înflăcări. Panica printre pasageri fu indescriptibilă. Mulți din pasageri îngroziți începură să se arunce în apă, femeile și copiii începură să strige desperați după ajutor.

Comandantul vaporului, Weisingher văzând pericolul neînălăturabil, dirijă vasul spre uscat, unde s'a împotmolit în nisip. Totuși bălțile fiind inundate, pasagerii, parte cu bărci, parte prin înot ajungând la mal, au stat mai multe ceasuri în apă, până în gât, parte agățați de copaci. Vasul era prevăzut cu 4 bărci de salvare. Nu s'a putut servi decât numai de o barcă, restul fiind incendiate. Scene desperate au urmat în acest interval; femei numai în cămăși cu copilași, scoțând țipete desperate, căutau să se salveze. Femeea Elena Pana din Hârșova a înnotat aproape 1 kilometru, până s'a agățat de un copac de unde a fost salvată într'o barcă.

În ajutorul naufragiaților au sosit imediat mai multe bărci, cu lipoveni, pescari, cari au salvat multe persoane. Mecanicul Strotzka Norbert văzând pericolul și pentru a evita explozia cazanului înecat, s'a dus la mașini, unde a închis ronetul. El a fost cuprins de flăcări și carbonizat. Cadavrele au fost aduse la spitalul din Cernavodă. Cei salvați sunt fără bagaje și haine și fiind aduși la Cernavoda, autoritățile au îmbrăcat pe naufragiați. Între cei salvați sunt generalul bulgar Ivan Sarafoff, un profesor din Odessa cu familia, 4 elevi din școala militară rusă și multe alte persoane. Cauza incendiului, după ancheta făcută ar proveni dela bucătăria unde au rămas focurile nestinse iar bucătăreasa

Vând

40 drepturi de opțiune la 40 bucăți acții „Albina” cu prețul de Cor 75.— Adresa la administrația ziarului „Românul”.

Caut

20 drepturi de opțiune la „Albina” Plătesc 45 cor. de acție. Oferte urgente pe adresa:

George Lungu
Kevedobra (Torontál.)

DAMĂ având praxă în scrisul cu mașina caută post în vre-o cancelarie advocațională sau în alt birou. — Adresa la administrația ziarului.

„CRIȘANA” Institut de credit și economii societate pe acții în Brad.

Concurs.

Pentru ocuparea unui post de funcționar la centrala institutului „Crișana” din Brad se publică concurs cu termen până la 10 Iulie n. a. c. Beneficiile împreună cu acest post sunt:

- salariu Cor. 1200.—;
- banii de cuartir Cor. 300.—;
- 15% adans de scumpete după salariu;
- 6% cuincuenale de câte 10% după salariu fundamental;
- tantiemă statutară (circa Cor. 200).

Dela reflectanți se recere, ca să documenteze, că au absolvat o școală comercială superioară cu examen de maturitate, că posed în afară de limba română, limba maghiară, eventual și cea germană în scris și vorbit și că au praxă de bancă suficientă pentru licidatură.

Se cere mai departe a fi eliberați de serviciul militar activ.

Cel ales numai după un an de probă va fi denumit definitiv, când va fi înscris și la fondul de penziune al institutului.

Cererile împreună cu atestatele în original sau copie legalizată au a se înainta la subsemnata direcțiune, iar postul este a se ocupa imediat după alegere.

Directiunea.

De inchiriat

două camere — locuință în curte — cu apaduct, în Strada Florian nr. 6 b), pe ziua de 1 Iulie nou.

Tot aici se află de vânzare cărămida arsă.

Gustați

Berea **SLEPING-car** din fabrica „Bragadiru”.

Mobile de vânzare

Aduc la cunoștința on. public, că din cauza vârstei mele înaintate nu voi mai continua executarea mobilelor, iar mobilele cari le păstrez în magazin le vând chiar sub valoarea lor.

Rog on. public să binevoiască a-și procura dela mine mobilierul necesar.

Tot aci se află de vânzare articlii de măsurit și instrumente.

Varga József

ARAD, Strada Kápolna nr. 6/b.

Casă

de închiriat pentru un negustor român se află în Cermei în locul cel mai de frunte. Reflectanții să se adreseze subscrișului.

Dimitrie Popovici
preot rom. ort.

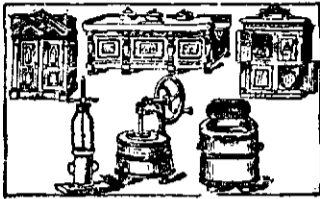
50% economie de gheață!

Mare magazin de dulapuri gata pentru gheață.

Mendelovits Farkas

fabricant de dulapuri pentru gheață.

Budapesta VII., Rákoczy u. nr. 64. Telefon: 106—69.

Dulapuri de gheață cu cele mai mari construcții interne, brevete și cari se pot desface, expediate spre deplina mulțumire a celor mai mari vânzători

De carne din Ungaria — se pun în circulație. despărțirea se face exclusiv prin dopuri din lemn de plută reșinate. Apa de gheață se întrebunțează pentru promovarea răcirii. Absolut fără miros! foarte ușor de curățit fără a scoate gheață afară.

■ Să nu se confunde cu alte fabricații. ■

Stoboare de sârmă tari și trainice!

Fabricație de prima calitate.

În atenția arhitecților, agronomilor, proprietarilor de vii, pentru vile, grădini, terenuri de vânătoare etc.

KLEIN ISTVÁN,

fabrică pentru împletituri de sârmă, Szeged, Kelemen utca 4 sz.

Trimit și instalez împletituri de sârmă pentru mașini, împletituri de oscilat, stoboare pentru case și vile, împreună cu uși și porți puternice. Cele mai frumoase rețele! Mai furnizez: ciururi pentru cernut nisip (prund), coșnițe pentru nisip, buriane pentru schintei, coșnițe pentru nutreț, botnițe pentru boi și stouri pentru ferestă de ori-ce mărime.

Prețuri ieftine! — Serviciu prompt Prospect de prețuri trimis gratis.

Iohann Gensthaler

giuvaergiu și ciasornicar

în Orăștie

Szászváros.

Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint și ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate. — Se fac orice reparaturi de juvaere și ceasornice de aur, repede, precis și ieftin. Serviciu conștiințios.

CIASORNICE, GIUVAERICALE, GRAMA-FOANE și PLĂCI : cu plătire în rate, pe lângă garanție de 10 ani.

Cele mai ieftine din întreaga țara la

TOTH JÓZSEF,

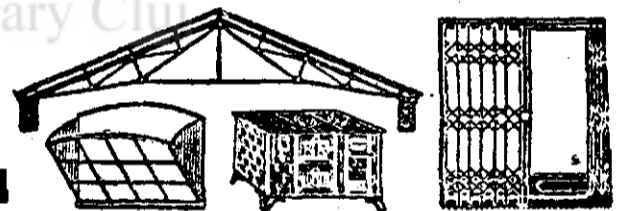
orologier și chirometric

SZEGED, Dugonics-tér 11.

Mulțime de scrisori de recunoștință! Reparatii cu garanție de 5 ani. Trimit catalog românesc gratuit și francat. Cele mai bune plăci românești de gramfoane.

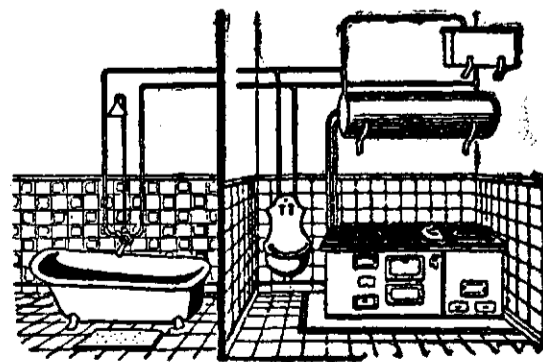
Cel mai frumos și cel mai ieftin cadou și suveniru este inelul cu litere alui Fischer, care se poate lărgi și strânge, cu literă după plac. — Prețul în bani gata: inel de argint, aurit 2 cor., inel de aur 14 carate 5 cor. și aur cu mărgăritare și pietri turchestan 7-80 cor. cu 3 briliante 88 cor. Porto și împachetarea 70 ft.

ILIE BURĂ

lăcătuș artistic și pentru zidiri, BISERICA-ALBĂ Str. Orșova Nr. 4 (casa proprie).

Primește ori-ce lucrări de bransa aceasta precum: stringerea cu fer a zidurilor, pregătirea de porți și garduri de fier, balcoane, trepti, îngrădiri de morminte, cămine și cuptoare etc. executate artistic și prompt. Primește totodată spre efectuare totfelul de reparaturi atingătoare în bransa aceasta pe lângă prețuri ieftine și serviciu punctual.

Bruno Widlasch,

lăcătușerie artistică pentru mașinării și zidiri. — Atelier special de instalațiuni pt. lumină electrică, apaduct, aranjamente pt. băi, canalizări și closete.

SIBIU, Fingerlingsgasse N. 3.

Oferă cele mai solide lucrări: porți de fier, trepte (scări), balustrade și îngrădiri de morminte după desen sau după planul propriu; cuptoare și cazane, montări și transmisiuni pentru orice fel de mașini. Aranjări complete de closete pentru canalele din orașe. Instalări de băi, apaducte și canalizări. Depozit de fântâni de apă (construcții proprii), cari s'au adeverit de cele mai bune până acum. Closete patent scutite de îngheț, montate gata, cari în cursul iernii trecute n'au înghețat în liber nici la un ger de 28 grade, liferez cu garanție pe 5 ani.

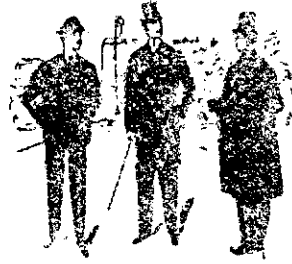
Cea mai perfectă executare de instalări de lumină electrică, telefoane și telegrafe. Vânzare de cazane de aramă și țincute. — Proiecte și planuri gratuit și prompt.

Bereczky Zoltán

atelier de croitorie pentru domni
Cluj—Kolozsvár.

— In colțul străzilor Unis și Bózsza. —

Magazin permanent de materii din țară și străinătate pentru toate sezoanele.

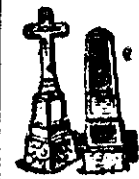

Comandele din provincie se execută prompt. E suficient a se trimite o haină croită :: bine ::

Premiat cu diplomă delă corp. meseriașilor.

Botházy László,

sculptor și întreprinzător de beton și piatră de artă, depozit de nisip. Nagyvárad, — Erzsébet-utca.

Primesc ori-ce lucrări ce se refer la bransa mea precum lucrări la edificii și cripte cu diferite expozituri, de piatră și marmură, apoi cruci, monumente, etc. — Lucrez în beton cu mare pricepere, precum caldărâm de beton, canale, poduri de beton cu fier, table de ciment, bazine de asfalt. Trimit desennu și-catalog. — Voiesc să atrag atenția on. public prin lucră bun și prețuri ieftine. Liferez pietri și nisip în cant. mare

Folosește Doamnă

„Crema Margit“ a lui Földes

ca fața să-ți fie curată, tineră și plăcută

„Crema-Margit“ este materia cea mai plăcută de înfrumusețare a doamnelor din elită și este cunoscută în toată lumea. Putere neîntrecută, stă în compunerea ei norocoasă, pielea o întinerește și rezultat favorabil se poate vedea în decurs de câteva ore. Deoarece „Crema-Margit“ o imitează și falsifică, Vă rugăm a cere numai în cutii închise cu marca originală, pentru că numai pentru aceea își ia orice răspundere fabricantul. „Crema-Margit“ e nestricăcioasă, nu conține untură, compoziție neamestecată, care în străinătate a produs mare senzație.

Prețul 1 cor. ◀ Săpun Margit 70 fil. ▶ Pudra Margit 1.20 cor.

FABRICA:

Laboratoriul lui Földes Kelemen

A R A D.

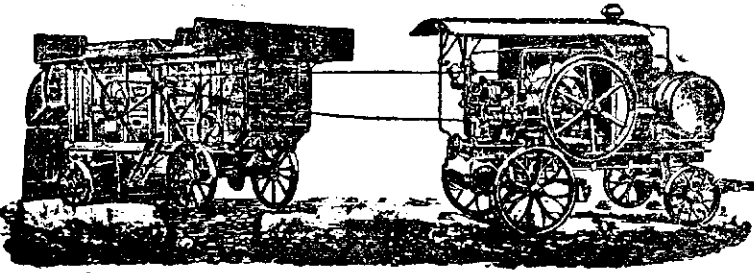
Fabrica de mașini și
turnătorie de metale

Fürst Antal, Timișoara-Fabrică

Ștrul stâng al Begei nr. 11. — (în casa proprie).

Primește spre lucrare: diferite piese pentru mașini de abur, în orice mărime. Garnituri complete pentru mori și fabrici de spirt.

Cilindrele se găuresc la fața locului fără desaranjament.

Ori-ce reparație la cazan ori mașini o face în execuție solidă, cu preț foarte ieftin.

Fabrică: Cazane nouă pentru aburi și dula-puri p. locomobile.

Ciselește și curăță cilindre pentru mori.

MOBILE IEFTINE ȘI BUNE

se pot procura numai la

Prima fabrică de mobile

PETRUȚIU & PLATZ

Sibiu—Nagyszeben, Strada Sării—Salzgasse 37.
Telefon Nr. 47.

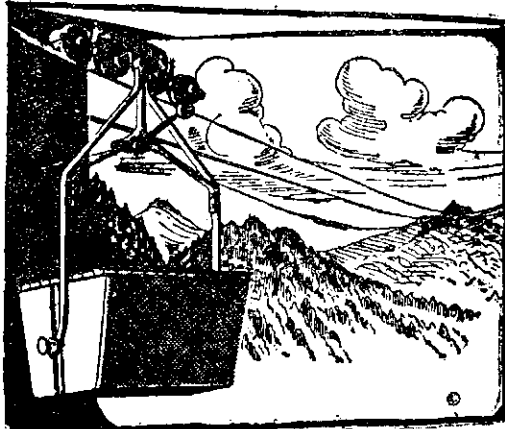
Onoratul public este rugat înainte de a-și procura mobile să binevoiască a cerceta, (și fără a cumpăra) MAREA EXPOZIȚIE de totfelul de mobile de artă și simple, care stă zilnic spre vedere publică. Se atrage atențiunea asupra Atelierului propriu de SCULPTURĂ și TAPIȚERIE de primul rang.

Executăm toate lucrările de lipsă la biserici nouă și vechi. — Orice comandă se efectuește prompt, conștiincios, pe lângă deplină garanță și cu prețurile cele mai moderate.

Fabrica de mașini LAUFER JÓZSEF,

BUDAPEST,

VI., PALOTAI-UT 15—11.

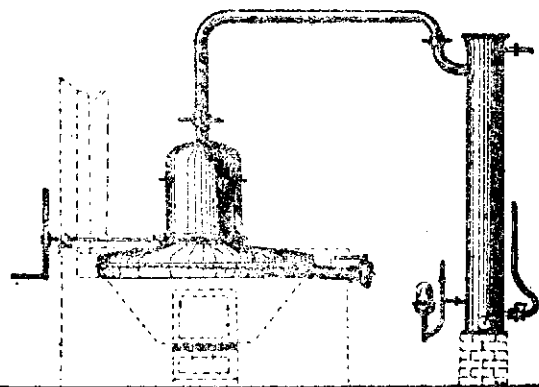

Linii funiculare, șghiaburi de precipitat vagoanele pentru mine, osii de transmisii brevetați »Balon«, cângi automate de descărcat, macazuri, mașini de remorsaj cu lanțuri sau frânghii. Aranjamente Skips și de încărcat, elevatoare și transportoare, etc.

Arányi Adolf, fabrică de obiecte de aramă

Ujpest Lőrincz-ú. 7. (în casa proprie.)

Fabrică și liferează, în cea mai excelentă execuție: CAZANE de fier

rachie, precum și garnituri complete pentru fabrici chimice, fabrici de bere, alcool și rachie, mai departe vane de scaldat, — sobe pentru camere de baie, cazane și căldări cu vatră și în fine țevi de aramă roșie cu prețurile cele mai ieftine. Catalog trimis gratuit.

Hans Fabritius

inginer

SIBIU, Reissenfelsgasse 11

primește executarea ori-cărui

conduct electric

pentru diverse scopuri.

Comandele cu poșta conștiințios și punctual.

Premiat cu medalia de aur. Fondat: 1867.

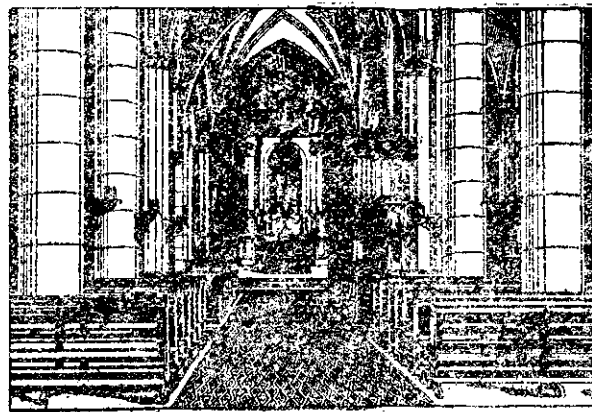
EMERICH BOKODY și FIUL

Atelier de colorat și fabrică de curățire pe cale chimică
SIBIU—NAGYSZEBEN strada Sag nr. 32.

Recomandă colorarea și curățirea pe cale chimică a hainelor de dame și bărbați, perdelelor, lucrurilor brodate și de mână etc. în bucato gata sau desfăcute deolaltă, pe lângă o executare conștiințioasă și recunoscută de solidă.

Am introdus: desinfectarea și curățirea penelor, la caz de urgență în timp de 12 ore.

Haine de doliu se execută cât se poate de repede.

GAÁL JÓZSEF

măsar,

Nagyvárad,
Csengeri utca 21.

Liferează cu preț ieftin articole de măsuric pentru biserici, școale, farmacii, prăvălii și birouri cu prețuri foarte ieftine, Trimite la dorință planul și nota cheltuelilor. — La comandă mai mare scădere de preț.

Becker Károly

fabrică de cuptoare de olane.

D E V A.

Oferă fabricații proprii de cuptoare de olane și vetre de fert.

Execută vane de porțelan, vane de scaldat și pavazarea odărilor de scaldă, repararea cuptoarelor vechi, precum și tot felul de lucrări în branșa aceasta, pe lângă garanță și cu prețuri ieftine.

Fabrica: piața Ötvös József.

Leitner Sándor

mechanic și electrotehnic

Cluj-Kolozsvár, str. Deák Ferencz nr. 30.

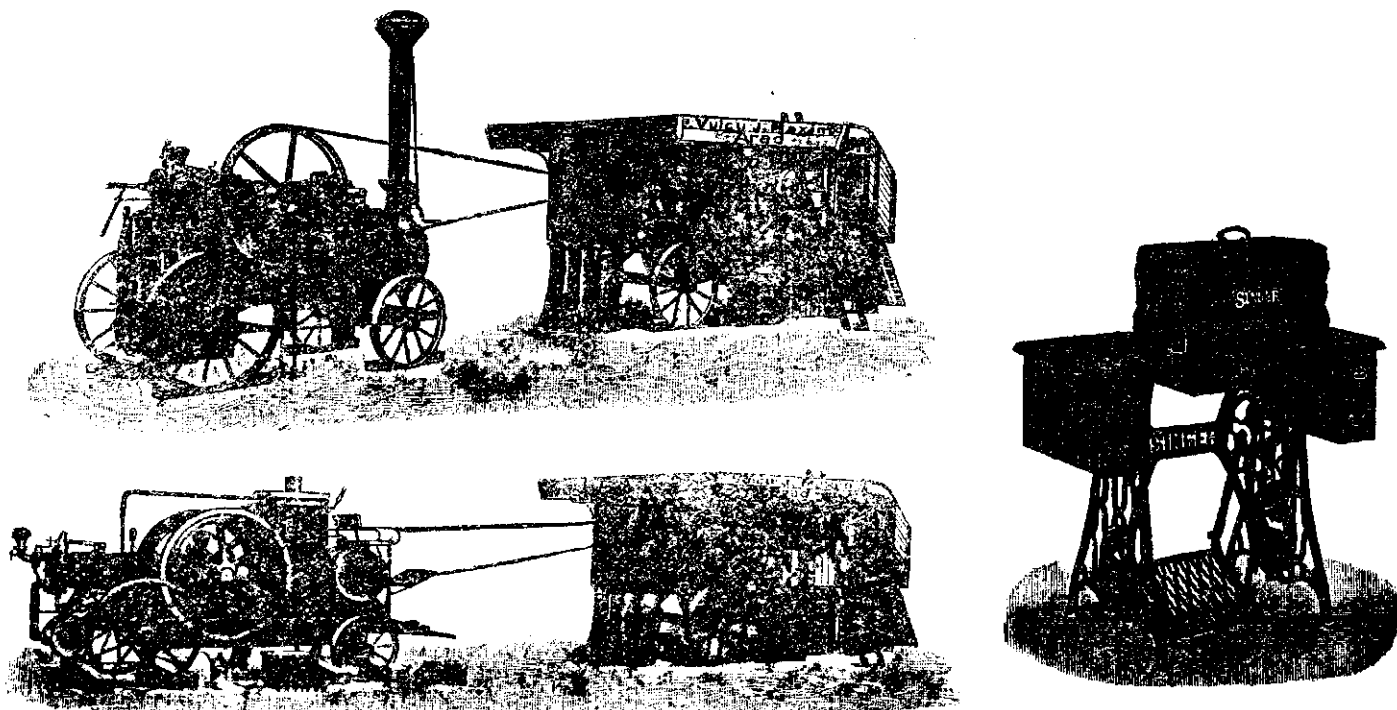
Vinde și repară pe lângă prețuri moderate: casse de buni, biciclete, mașini de cusut, gramofone și mașini de scris. Primește orice muncă de bransă, precum: introducerea soneriilor, a luminii de electrice și a diferitelor motoare.

MAXIM I. VULCU

FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI

ARAD, Strada Fábrián László n-ru 5—6. Telefon nr. 608.

Atrag atențiunea Onor. public asupra marelui meu magazin de mașini și fabricate americane, ca cele mai bune și renumite mașini de săcerat și legat sноп Plano, fabricatul cel mai bun al lui Corrie din America, mașini de cosit nutreț și, Garnituri compl. de treerat cu aburi sau motor. Uleiuri de mașină și motoară, curele, unsoare de mașină, saci, poaleve, măji, și toate trebuincioasele mașinelor de treerat, precum și pluguri, grape americane, mașini de sămănat și tăiat nutreț și, alte requisite economice.

Se caută o mașină de 10 ori de 12 puteri de cai spre cumpărare.

Câțiva învățacei din casă bună cu 2—3 clase gimnaziale angajezi.

Să sprijinim industria locală!
Cel mai mare depozit de pălării din Făgăraș și împrejurime a lui
IOAN WELTHER MĂESTRU de pălării
FĂGĂRAȘ, piața Ferencz József-tér 17.

Recomandă în atențiunea m. st. public din loc și împrejurime depozitul său foarte bogat în pălării, de cea mai

bună calitate pentru femei, bărbați și copii, precum și pălăriile de model pentru femei după cea mai nouă modă din Paris, Viena și Budapesta, și șapei de sport pentru copii, pălării de sport dela 1 cor. 40 fl. în sus. Are în depozit străcurătoare de vin și rachiu. Călcatul cilindrelor se execută la moment. Primesc curățirea și văpsirea pălăriilor pe lângă prețurile cele mai favorabile.

PREȚURI IEFTINE!

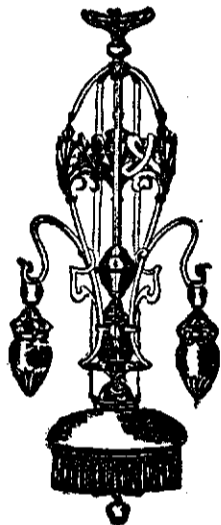
„La manufactor“.

HAUPT DÁNIEL
FERĂRIE ȘI PRĂVĂLIE DE VOPSELE
FĂGĂRAȘ piața Ferencz-József 27

Mare magazin în totfelul de articlii de măsar, fierar și lăcătuș, fiere pentru zidiri și pentru mobile, cumpene zecimale pentru bucătărie și pentru prăvălii.

Vase pentru bucătărie de email „Sphinx“ veritabile, tacâmuri de masă Solingen veritabile, linguri veritabile de Alpaca și ține de Berndorf, lampe și părți de lampe. Trăsuri pentru copii, frumoase și durabile, cu prețurile cele mai convenabile!

SERVICIU CONȘTIINȚIOS!

facută cu prețuri foarte scăzute.

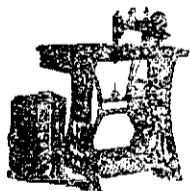
Ciment port. și țigle de acop. de Brașov

Cea mai veche prăvălie de mașini de cusut din Ungaria-de-sud.

REINHOLD ZOLLER mecanic

Biserica-abă—Fehértemplom, str. Schiller (lângă „Burg“)

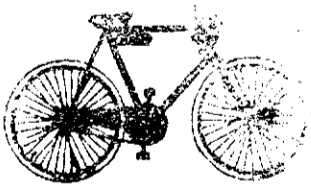
Fond. în anul 1880. Telefon nr. 46. Premiat în Timișoara în anul 1891.

Recomandă marele său magazin de mașini de cusut pentru case precum și pentru ateliere; mașini de cusut speciale pentru blanări, mănșeri etc.

BICICLETE,

cele mai noi modele 1812. Helicul-Premier. Kayser etc. Garnituri pentru biciclete, clopoțele, lampe, cornete, ținător de săbii, pompe în totă mărimea, etc. etc.

GRAMOFONE;

Pathé cu marca „Engel“ Automate statif.

PLĂCI

Pentru gramofone în orice limbă din Monarhie. Noutăți.

Pentru plățire în bani gata și'n rate.

Cel mai bine aranjat atelier pentru reparaturi.
Garanță. Executare excelentă.

Rugând binevoitorul sprijin, sunt

Cu stimă:

Reinhold Zoller,
mecanic.

Mare atențiune!

Sam. Wagner

Prima turnătorie de fer sibilană. — Fabrică de mașini agricole. — Atelier de mori și prăvălie de fer.

Recomandă cu cea mai mare căldură bogatul său asortiment de totfelul de motoare dela prima fabrică, dela cel mai mic și până la cel mai mare; asemenea și mașini de treerat din renumita fabrică HOFHERR dela cea mai mică și până la cea mai mare; nu mai puțin recomandă și totfelul de articole pentru edificări precum Cement de Portland și Roman din Beocin, traverse, trestie, carton cătrănit pentru învălit, pânză de sârmă pentru îngrădit, precum și orice fel de ferărie aparținătoare la edificări.

Toate pe lângă cea mai strictă garanță cu prețuri foarte moderate și condițiuni de plată avantajoase.

Nu vă grăbiți a comanda din alt loc, până nu veți vizita în prima linie această mare și bine asortată fabrică.

Efectuarea se face prompt și conștiințios.

Feriți-vă stimați agricultori a nu cumpăra imitații, și vă feriți de exeroici.

Credit pe ipotecă, pe cambii și pentru ofi-
: cianți mijlocește :

HERZOG
SÁNDOR

ARAD, str. Weitzer János nr. 15.

Nr. telefonului 376.

Fondat în anul 1885.

Fondat în anul 1885.

„TIMIȘANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN TIMIȘOARA.

CENTRALA: Timișoara-centru (Belváros) Piața Balázs-tér nr. 1. (Palatul Mocsonyi).

FILIALELE: Buziaș, — Recaș, — Ciacova, — Delta, — Vinga.

Capital propriu 2,600.000 K Depuneri 5,500,000 K

TELEFON: Centrala, Direcțiunea nr. 510. — Contabilitatea nr. 1149. — Filiala Buziaș nr. 10.,
Filiala Recaș nr. 14, Filiala Ciacova nr. 16, Filiala Delta nr. 26, Filiala Vinga nr. 16.

Depuneri spre fructificare, despre cari eliberează
libel. Administrează depuneri cu casete de eco-
nomizare.

Plătește deponenților după mărimea sumei
depuse 4 și jumătate și 5 procente interese
fără nici o detrageră.

După toate depunerile contribuția (darea) de inte-
rese o plătește institutul separat.

Depuneri până la 10.000 coroane, după starea
cassei se plătesc și fără abdicere.

Escomptează cambii și acordă credite cambiale cu
acoperire hipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acordă împrumuturi hipotecare pe case de
închiriat și pe proprietăți de pământ. —

Nr. telefonului 604.

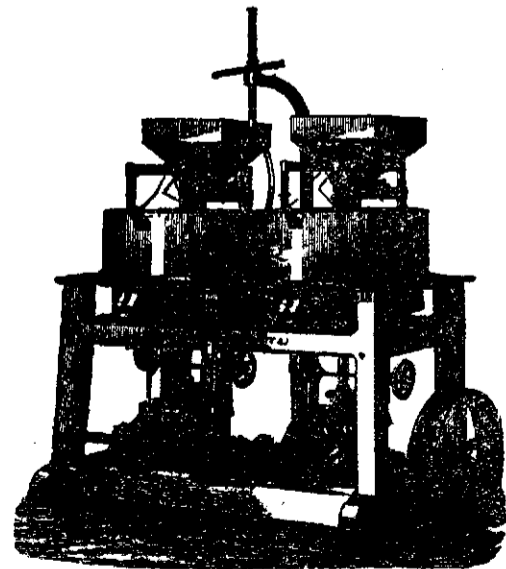
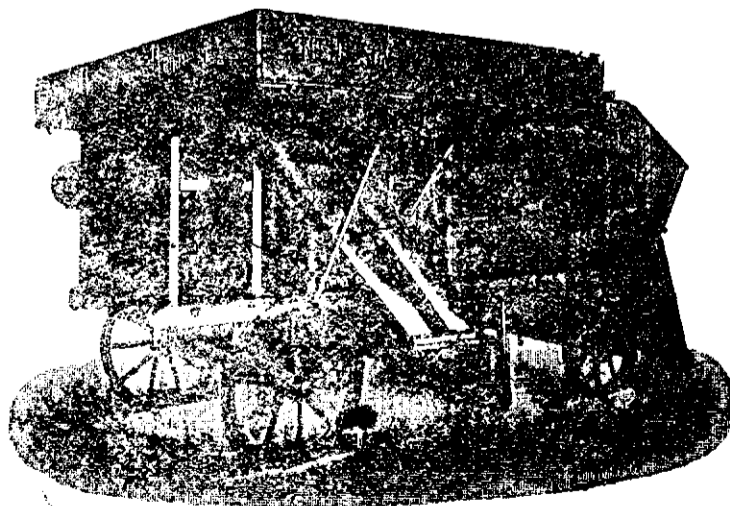
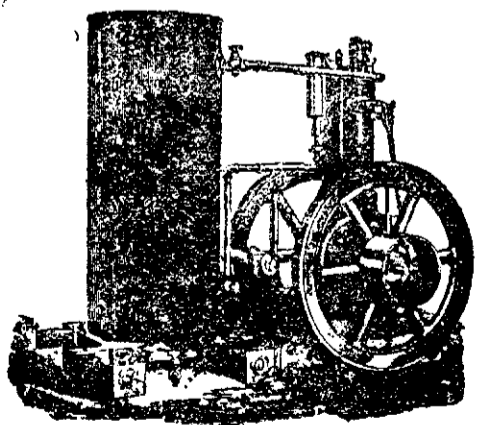
Nr. telefonului 604.

FRĂȚII BURZA

Cea mai mare firmă ro-
mânească din Ungaria.

Arad, Boros Béni-tér Nr. 1.
(Casa proprie).

Recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme** și tot felul de **mașini agricole**
aranjăm **mori cu motoare, mașini de trierat** cu aburi, mașini de trierat cu motor, și tot
felul de **motoare** cu benzină cu oleiu brut și cu sugătoare, cu gaz prețurile cele mai moderate și
pe lângă plăte în rate.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuroși, even-
tual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața
locului pe spesele noastre. Mare asortiment de osii Steier și originale Winter.
„Catalog trimitem gratuit“.

Prețuri solide și ieftine!

Frații Klubitschko

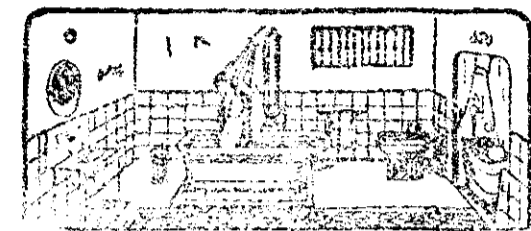
atelier pentru instalațiuni electrice și de altă putere, apaducte, vane de scaldat, colorifer și canalizare. — Atelier de mașini, lucrări de aramă și lăcătușerie în SIBIU, Burgergasse Nr. 14.

Rugăm on. public pentru încredințarea ori-cărei lucrări de branșe. Totodată ne luăm voia ai atrage atențiunea asupra

clouzetuli rezistent la îngheț,

invenție proprie. Brevetată sub Nrul. 53932.

Are calitățile: 1. Se poate monta în orice loc, fiind eschisă posibilitatea de

a îngheța apa. 2. Prin spălarea repede folosește apă puțină. 3. În urma construcției simple, funcționează sigur și îndelungat. Este îndeosebi de recomandat la casele vechi, deoarece introducerea se face cu mică cheltuială. — Este deci interesul proprietarilor de case ca să caute a și aproviziona casa cu astfel de clozet.

Instalateurilor și negustorilor dau rabat.

Ne luăm voia mai departe de a recomanda în atenția onoratului public:

vase de aramă, căldări de aramă și plcioare pentru căldări de tinichea.

Executare solidă la orice lucrare!

Schmidt János succesor Schmidt Ferencz
Institut pentru ridicarea altarelor în
Budapesta, Kőbányai-ut 53.

Pregătește: altare, amvoane, cripte, statui sfinte și întregul aranjament bisericesc, în orice stil, conform pretenziunilor artistice și pelângă prețuri convenabile. Se recomandă ca specialist, de München la renovarea altarelor vechi. Planuri și cataloage trimite gratuit precum și primirea muncii o face pe speșele sale proprii.

Prețuri moderate.

Condiții favorabile de plată.

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon nr. 188.

Post sparcassa ung. 29,349.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în
Sibiu — Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

PARTENIU COSMA, DIR. EXECUTIV AL „ALBINEI” și PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbății de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cel interesat să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” DIRECTIUNEA: SIBIU—NAGYSZELEN (CASA „ALBINA”).
AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ARAD, BE.
KÉS, CSANÁD, BIHOR, TIMIȘ, TORONTÁL, CARAȘ-SEVERIN Arad str. Lázár Vilmos nr. 2. Telefon nr. 850.